

68. évf., 2014. V. 29., 20. szám

Jó Pajtás

Ára 50 dinár

BEMUTATJUK TEHETSÉGEINKET:

Borbély Jácint

Fotó: Ótos András

Munka nélkül nincs eredmény

Ismerjük meg tehetségeinket:
Borbély Jácint

Mindent énekel: népdalt, popot, musicalt, operarészletet, ami csak tetszik, pedig még csak hetedikes. Ezekben a napokban az évszázó köti le leginkább a figyelmét, noha lélekleben már máshol jár. Magyarországon, ahol a nyáron egy nagyszabású projektumban vesz részt: sok-sok jelentkező közül őt választották ki az István, a király rockopera egyik főszerepének megformálására.

Ha ezek alapján még nem tudjátok, elárulom: a csantavéri **Borbély Jácint**ról van szó, akivel a címlapunkon is „találkozhattok”. Mi Szabadkán ismertük meg, a Vajdasági Tehetségsegítő Tanács idei díjazottjaként. A csantavéri Hunyadi János iskolából ő volt az egyetlen kistehetségként elismerésben részesített tanuló. Igazgatónője, *Szedlár Erika* és zenetanára, *Bakos Árpád* is elkísérte.

Jácint hetedik osztályos, és sokat köszönhet az iskolájának, különösen a zenetanárának. Énekhangját javarészt vele csiszolgtatja, noha otthon is van támasza: anyukája és nagymamája személyében. Sokat jelent számára a fellépés, s ebben is ott van az iskola, csakúgy az egyház aktív szerepe.

– Szinte nincs az iskolánkban olyan rendezvény, melyen ne lépnek fel. Az egyházi rendezvényekből ugyancsak kiveszem a részem. Versenyekre is rendszeresen járok, legutóbb az Általános Iskolások Művészeti Vetélkedőjén vettem részt. Negyedikes korom óta szólóénekekben vetélkedek, és mind a négyszer sikerült első helyen végezni. Azt gondolom, hogy ez a versenyeredmény, és a többi sikeres fellépés járult hozzá ahhoz, hogy felfigyeljenek adottságaimra, és a kistehetségek közé soroljanak – mondja Jácint. Elárulta, hogy igazán megörült a díjnak, mert ez kissé más, mint a vetélkedőkön szerzett helyezés, vagy a közönség tapsa. Mind jólesik annak, aki kapja, de egy díj, melyet a közösség ad jutalmul, az Jácint előtt eddig ismeretlen volt.

Az éneklés mellett megtanult furulyázni, újabban zongorázni tanul. Eddig nem volt rá módja, ám most többedmagával él a lehetőséggel, hogy a csantavéri plébános, Utcai Róbert atya a fiatalok rendelkezésére bocsátotta a zongoráját. Tanári felügyelet mellett így most a megfelelő képességgel megáldott csantavéri gyerekek zongorázhatnak.

– Sokat köszönhetünk Utcai atyának. A fény a szívedben című műsorunkkal sok vajdasági helységbe jutottunk el: Temerinbe, Magyarkanizsára, Doroszlóra, Bácskertesre, Muzslyára, Zentára, Szabadkára... Ezek a fellépések bennem is megerősítették a zene szeretét – vallja a fiatal fiú. S innen kezdve már azt is hihetnénk, hogy a zenei pályától nem tágit. Amikor erre terelődik a szó, kiderül, még nem született meg a döntés. – Szeretnék a jövőben is énekelni, zenélni, de hogy mit fogok tanulni, és milyen pályát választok, azt még nem tudom – mondja őszintén. Jácint szeret kosárlabdázni, és sok minden mást. Jelenleg azonban, hozzátok hasonlóan, az évszázó előtti hajrával van elfoglalva. Bizonyára az idén sem lesz gond az osztályzatokkal, hiszen az eddigi tanulmányi előmenetellel sem volt gond, de munka nélkül nincs eredmény. Ezt Jácint már megtanulta.

A nyári szünidő sem lesz „csupa lazítás” számára. S ezt nem sajnálja. Ki nem örülne annak, ha egy igen népes előválogatás után épp őt választanák ki egy rockopera címszerepére? Jácint megtiszteltetésnek veszi, hogy az István, a király rockopera egyik főszerepét épp őrá bízták, így várakozással teli várja a csobánkai nyarat, az előadás próbáit. Az előadást gyerekek adják elő, a Szövetség az életért tábor és a Remény kis emberei egyesület szervezésében, melynek célja az árva sorsúak megsegítése.

Mire ezek a sorok megjelennek, Jácint túl lesz a hajdúszoboszlói tehetségnapon is. Biztosak vagyunk benne, hogy ott is elragadtatja a közönséget, akárcsak itthon, Vajdaságban.

Nagy Magdolna
Fotó: Ótos András

Olvass bennünket a jövő héten is!

Versenyekről, ellenőrzőkről, jegyekről, osztályzatokról szóltak az elmúlt hetek, hisszük, hogy már nagyon várjátok a nyári pihenőt. Ám ne panaszkodjunk, hiszen sokan vannak, akiknek a pusztító árvíz árvíz az iskoláját, az otthonát is elvitte, tőlünk nem túl messzire! Ők biztosan mindent megadnának azért, hogy most „csak” a jegyekért, helyezésért kelljen viaskodniuk.

Az árvíz miatt sok rendezvényt le kellett mondani, közöttük a Diákolimpiát is, melyet mi – igencsak rúd elé szaladva –, a múlt heti számunkban ugyanitt nagy hévvel bejelentettünk. Örömteljes eseménynek ígérkezett, a hírek szerint az előtűnk álló hétvégére halasztották. Remélhetőleg ezúttal semmi sem akadályozza meg, hogy az általános iskolák legjobb sportolói találkozhassanak, és összemérjék erejüket. Lemondták a Kőetáncot is, június 14-ére halasztották. Az ÁMV-t azonban megrendezték, a 4. és 5. oldalon olvashattok róla.

Okvetlenül lapozzatok a 34. oldalunkra is, ahol kiderül, kik azok a szerencsések, akik ingyen táborozhatnak a temerini Falco idej környezeti táborában.

Persze ez nem minden. Olvass bennünket a jövő héten is!

Az intézményes oktatás jubileuma Bácskerteszen

A 260 éve fennálló intézményes oktatást ünnepelte a közelmúltban a bácskertes/kupuszinai József Attila Általános Iskola. Az ünnepnap sporttalálkozóval kezdődött, a helyi, a bácsgyulafalvi, a gombosi, a doroszlói és a szilágyi általános iskolás gyerekek versengtek egymással. A művelődési műsort Nikowitz Oszkár Magyarország belgrádi nagykövete nyitotta meg. Ünnepi beszédében további, hasonlóan példaértékű munkára biztatta az intézmény vezetését, tanárait, tanulóit. Csíkos Sándor igazgató az iskola múltját elevenítette fel, majd jelenét mutatta be a vendégeknek, közöttük a környékbeli iskolák és a szabadkai Széchenyi István Általános Iskola, továbbá a külföldi testvériskolák képviselőinek.

Az intézménynek jelenleg százhuszonöt tanulója van, közöttük számos tehetség. Folyamatban van a tornaterem építése és a számítástechnikai terem korszerűsítése.

Mindenki győzni szeretett volna, pedig 710-en voltak

Az Általános Iskolások Művészeti Vetélkedőjének vándorkupáját az idén az adai Cseh Károly iskola érdemelte ki, mint a legtöbb díjat begyűjtő iskola

Miközben a gyerekcsoportok folyamatosan érkeztek felkészítő tanáraik, szüleik társaságában a szabadkai Majsai Úti Általános Iskolába, a 13. ÁMV egyik helyszínére, azon tűnődtem, közülük kerülnek ki a jövő írók, költők, újságírók, festőművészek, színészek, népdalénekesek. Persze addig még hosszú út áll előttük: középiskolásként legtöbben majd a KMV-n, azaz a Középiskolások Művészeti Vetélkedőjén és más rangos versenyeken is bizonyítanak, elvégzik a középiskolát, az egyetemet... Addig még sok munka, megméretetés áll előttük, sok víznek kell lefolynia a Dunán vagy a Tiszán. Mindenesetre az ÁMV jó alkalom arra, hogy ezek a gyerekek felismerjék, kit mi érdekel igazán, ki miben tehetséges, és ez a pályaválasztásban is segíti őket.

Ami feltűnt, miközben a megnyitóra vártunk: nem láttam senkit, aki kelleetlen arcot vágott volna, vagy ásitozott volna, pedig sokan három-négy óra hosszat is utaztak ezen a reggelen, inkább egy jófajta versenyhangulatot éreztem a levegőben. Mindenki győzni szeretett volna, helyezést elérni.

Soha nem volt ilyen tömeges az ÁMV – 36 vajdasági iskolából 710-en jelentkeztek az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesületénél, a szervezőnél. Amikor 13 éve elindult ez a nemes versengés, még egy helyszínen zajlott, majd kettőn, az elmúlt években már három, ezúttal pedig már négy helyszínt kellett biztosítani a versmondóknak, prózamondóknak, kis énekeseknek, a helyszínen fogalmazást íróknak, a helyszínen rajzolóknak, a színjátszó csoportoknak, illetve azoknak, akik műveltségi tesztet tölthettek ki, és sokoldalú jártasságukról, tudásukról tettek tanúbizonyságot.

Minden iskola szerette volna hazavinni egy évre a vándorkupát, amely annak az iskolának jár, amelynek tanulói az említett megméretéseken a legtöbb díjat szerezték. Az idén az adai Cseh Károly Általános Iskola csapatát lett a dicsőség.

Mihályi Katalin

Az alábbiakban közöljük a díjazottak névsorát, azokét, akikre büszkék lehetnek környezetükben:

Szólóének

1. és 2. osztály

1. Panić Nóra, Petőfi Brigád iskola, Kúla
2. Janković Maja, Hunyadi János iskola, Csantavér
3. Vendel Martin, Petőfi Brigád iskola, Kúla

3. és 4. osztály

1. Ivánkovics Viktor, Dositej Obradović iskola, Újvidék
2. Fogarasi Anna, Miroslav Antić iskola, Palics
3. Čorić Mia, Novak Radović iskola, Mohol

5. és 6. osztály

1. Klíma Döniz, Cseh Károly iskola, Ada
2. Losonc Orsolya, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
3. Balla Anita, Petőfi Brigád iskola, Kúla

7. és 8. osztály

1. Borbély Jácint, Hunyadi János iskola, Csantavér
2. Ozsvár Lilién, Jovan Mikić iskola, Szabadka
3. Avdić Leila, Masai Úti iskola, Szabadka

Versmondás

1. és 2. osztály

1. Csepella Amina, Hunyadi János iskola, Csantavér
2. Ajtai Balázs, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
3. Koppi Vilmos, Szervó Mihály iskola, Muzslya

3. és 4. osztály

1. Nagy Aurea, Sonja Marinković iskola, Nagybecskerek
2. Asztalos Anasztázia, Szervó Mihály iskola, Muzslya
3. Tóth Zsuzsanna, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Versmondás

1. és 2. osztály

1. Györe Chris, Cseh Károly iskola, Ada
1. Györe Mike, Cseh Károly iskola, Ada
2. Mecek Mia, Sever Đurkić iskola, Óbecse

3. és 4. osztály

1. Károlyi Egon, Petőfi Sándor iskola, Óbecse
2. Szabó Némedi Róbert, Nikola Đurković iskola, Bácsfeketehegy
3. Vanka Réka, Ady Endre iskola, Kishegyes

5. és 6. osztály

1. Szabó Beatrix, Petőfi Sándor iskola, Óbecse
2. Csepella Máté, Hunyadi János iskola, Csantavér
3. Szőke Rebeka, Ady Endre Kísérleti iskola, Kishegyes

Kiemelték:

1. Szejdity Aleksz, Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás
2. Zsemberi Anna, Testvérség–Egység iskola, Bajsa

7. és 8. osztály

1. Imamović Inesz, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
2. Lukácsi Balázs, J. J. Zmaj iskola, Törökkanizsa
3. Lengyel Ágnes, Ady Endre Kísérleti iskola, Kishegyes

Kiemelték:

1. Bellér Roland, Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás
2. Lőrík Izabella, Đuro Salaj iskola, Szabadka
3. Rekecki Dóra, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Szép beszéd

1. Kolinger Maxwell, Cseh Károly iskola, Ada
2. Kucsera Noémi, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
3. Hovanyec Ildikó, Hunyadi János iskola, Csantavér

Versmondás

– környezetnyelv

1. és 2. osztály

1. Romić Vanja, Október 10. iskola, Szabadka
2. Basarić Filip, Zdravko Gložanski iskola, Óbecse
3. Spajić Ognjen, Zdravko Gložanski iskola, Óbecse

3. és 4. osztály

1. Cako Dario, Széchenyi István iskola, Szabadka
2. Bognar Tijana, Október 10. iskola, Szabadka
3. Lacman Dijana, Majsai Úti iskola, Szabadka

5. és 6. osztály

1. Mila Prčić, Széchenyi István iskola, Szabadka
2. Gucunski Ana, Petőfi Sándor iskola, Óbecse
3. Fabri Maja, Majsai Úti iskola, Szabadka

Próza-mondás

3. és 4. osztály

1. Tóháti Regina, Október 10. iskola, Szabadka
2. Csepella Amina, Hunyadi János iskola, Csantavér
3. Szemendri Tamás, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

5. és 6. osztály

1. Kecsenovics Kitti, Hunyadi János iskola, Csantavér
2. Kórizs Viktor, Nikola Đurković iskola, Bácsfeketehegy
3. Lipták Lóránd, Október 10. iskola, Szabadka

7. és 8. osztály

1. Kiskomáromi Zsombor, Sever Đurkić iskola, Óbecse
2. Brasnyó Mihály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse
3. Hodik Annabella, Nikola Đurković iskola, Bácsfeketehegy

Fogalmazás

3. és 4. osztály

1. Popovics Sára, Ady Endre iskola, Kishegyes
2. Dékány Máté, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
3. Németh Renáta, Szervó Mihály iskola, Muzslya

5. és 6. osztály

1. Mohácsi Dávid, Vuk Karadžić iskola, Bajmok
2. Nagy Laura, Szervó Mihály iskola, Muzslya
3. Dudás Anna, Széchenyi István iskola, Szabadka

7. és 8. osztály

1. Varga Anikó, Október 10. iskola, Horgos
2. Juhász Jácint, Hunyadi János iskola, Csantavér
3. Somogyi Anett, Október 10. iskola, Kispic

Műveltségi teszt

1. Szabó Imre, Október 10. iskola, Horgos
2. Márta Beatrix, J. J. Zmaj iskola, Oroszlámos – Törökkanizsa
3. Benkó Ferenc, Ady Endre iskola, Kishegyes
3. Pletikoszity Tamás, Hunyadi János iskola, Csantavér

Versírás

1. Tóth Johanna, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
2. Petri Ivett, Ady Endre iskola, Kishegyes
3. Lábadi Csilla, Széchenyi István iskola, Szabadka

Képzőművészet

1. és 2. osztály

1. Zsótér Ágnes, Cseh Károly iskola, Ada
2. Flajsman Leon, Petőfi Sándor iskola, Hajdújárás
3. Szekeres Ármin, Miloje Čiplic iskola, Törökbecse

3. és 4. osztály

1. Nikolity Blanka, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
2. Milentijević Maja, Miroslav Antić iskola, Palics
3. Jankó Iván, Miloje Čiplic iskola, Törökbecse

5. és 6. osztály

1. Perlaki Alexandra, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
2. Sziveri Leona, Szervó Mihály iskola, Muzslya
3. Kalmár Edina, Tömörkény István iskola, Tornyos

7. és 8. osztály

1. Farkas Emese, Október 10. iskola, Szabadka
2. Szécsényi Lea, Miroslav Antić iskola, Palics
3. Hatala Tünde, Hunyadi János iskola, Csantavér

Színjátás

Alsók

1. Kicsik és nagyok, Cseh Károly iskola, Ada
2. Farkas mese, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa
3. Libapásztor, Miroslav Antić iskola, Palics

Felsőök

1. Október 10. iskola, Horgos
2. Cseh Károly iskola, Ada
3. Hunyadi János iskola, Csantavér

A magyart környezetnyelvként tanulók részére

1. Eltévett kiscica, J. J. Zmaj iskola, Szabadka
2. CrazyStory, Hunyadi János iskola, Csantavér
3. Iskolai óra, Széchenyi István iskola, Szabadka

Kárpát-medencei iskolatalálkozó tizenötödször

A Piliscsabai Ward Mária Iskola 2000-ben hívta életre a Kárpát-medencei iskolatalálkozót, amelyben hat ország magyar általános iskolái vesznek részt. Bácskertes, Piliscsaba, Komárom, Aklihegy, Etéd és a Laskói Általános Iskola tagja a programnak. A rendezvény idei házigazdája a bácskertes József Attila Általános Iskola volt.

A háromnapos május eleji rendezvényen egy-egy erdélyi, felvidéki, vajdasági, kárpátaljai, horvátországi és anyaországi iskola tanulói gazdag programsorozat keretében ismerkedtek egymás életével és Vajdaság nevezetességeivel.

Az évente más-más országban tartott találkozók célja az, hogy közelebb hozza egymáshoz a különböző államok területén élő fiatalokat, erősítve bennük az egy nemzethez való tartozás érzését. A szervezők gazdag programmal készültek. A hangsúly ezúttal is a helyi értékek bemutatásán volt. A három nap során a kirándulások és előadások résztvevőiként megismerkedtek a környék természeti és

kulturális értékeivel. Táncházt és sportvetélkedő is szerepelt a programban. A találkozó gálával ért véget, ahol mindegyik tanintézmény egy kis műsorral lépett színpadra.

Az eseményről **Zámbó Illés** küldött tudósítást. Eszerint:

Május 7-étől 11-éig tartották meg Bácskertesben a Kárpát-medencei iskolák találkozóját. A vendégeknek több programot szerveztek: kirándulást több helyre, közöttük Bácsba, Péterváradra, Aracsra, dunai hajókázást, és sok érdekes dolog történt a faluban is. Szerveztünk portyavetélkedőt, Értékeink címmel kiállítás, társas vacsorát tombolával. Sokan fogadtunk gyerekeket is vendégül. Nálam a baranyai Márk Laskóról, a kárpátaljai Jenő Aklihelyről és a szlovákiai, révkomáromi Ákos szállt meg. Ő már egyszer volt nálam két évvel ezelőtt. Sokat játszottunk és asztaliteniszeztünk is.

**Zámbó Illés, 6. osztály,
József Attila iskola, Bácskertes**

Bilák Jenő

Magos Márk

Simon Ákos

Májusi Játékok Óbecsén

Az alsóvárosi ovisok

A gyermek és ifjúsági színjátszók nemzetközi seregszemléjét, a Májusi Játékokat május 12-én délután 5 órakor nyitották meg Óbecsén. Megtelt a főtér: ott volt a város kicsinye és nagyja. A szemle a mesejelmezbe öltözött óvodások fölvonulásával kezdődött, majd szebbnél szebb műsorszámokkal folytatódott. Táncoltak, énekeltek az óvodások, bemutakoztak a Petőfi Sándor iskola ritmikai csoportjai, fölléptek a törökbecsei iskolások dobosai, a kis Katicabogarak énekkara és mások. Vuk Radojević polgármester jelképesen átadta a résztvevőknek a városháza kulcsát, jelezvén, hogy egy héten át a kis színjátszóké a Tisza-parti város.

A gyermekszínjátszók 57. nemzetközi fesztiváljára jelölt 41 előadás közül Gordana Đurđević-Dimić újvidéki színésznő 12-t választott ki, ebből hatot ifjúsági, hatot pedig gyermektársulatok adtak elő a Városi Színház színpadán. A 15 és 27 év közötti színjátszók Rumából, Kragujevacról, Cservenkáról, Óbecséről, Tuzláról és Szabadkáról érkeztek. Az egyetlen magyar nyelvű előadást a szabadkai Népkör Fabula Rasa Színjátszó Grundja vitte színre, Tasnádi István Rovarok című előadását mutatták be Greguss Zalán és Ralbovszki Csaba rendezésében.

Koncz Erzsébet

A törökbecsei dobosok

A Petőfisek ritmikai tánca

A mazsorettek felvonulása

Bizonyára sokan tudjátok, hogy jó középiskola, legfőképp gimnázium, majd a jogi kar (Újvidék, Belgrád, esetleg külföld) vezet az ügyvédi karrierhez. Ez azonban csak goromba vázlata annak, hogyan lesz valakiből jogász végzettségű egyén.

Tudni kell, hogy rengeteg a törvény, sokat kell tanulni, a szerb nyelvet jól kell ismerni, ha ügyvéd akarsz lenni Szerbiában. A jogi tanulmányok elvégzése után szakmai gyakorlatot kell szerezni, szakvizsgát tenni, és csak utána lehet ügyvéd a diplomásból. De jogászként még egy sereg szakmát választhatsz: lehetsz szerződések, okmányok hitelességét szavatoló közjegyző, az országot, a megyét, a várost, a falut irányító tisztviselő, cégvezető, vállalati jogtanácsos. Maguk a törvényszéki ügyvédek is tovább szakosodnak: bűnügyekre, családi, vagyoni, vállalati, társadalmi perekre. A bűnügyek szakértője a kriminológus, az ő munkája tűnik a legizgalmasabbnak. Az ügyvédek szónoklattant is tanulnak, mert beszédük meggyőző ereje perdöntő lehet. A jó ügy-

Pályaválasztók, figyeltem!

Jogász legyek?

véd ismeri a törvényeket, az emberi lelket, a társadalmat. Nyomoznia kell, gyűjtenie és rendszereznie az adatokat, kitűnő logikával megtalálnia a rejtett összefüggéseket. Az **ügyvédek** és munkatársaikat titoktartásra kötelezik mindazzal kapcsolatban, ami az irodájukban elhangzott. Egyszóval izgalmasnak, bár korántsem veszélytelennek tűnő foglalkozás.

Ha visszaillesztünk a múltba, rájövünk, hogy sokféle jog létezik. A kolozsvári Nap-sugár gyermeklap összeállítása szerint például a dzsungel törvénye szigorú, de igazságos, ha Mauglit hallgatjuk. Ma viszont épp a törvények hiányát értjük alatta: amikor az életért vívott küzdelemben csak az erő számít, azt mondjuk, a dzsungel törvénye uralkodik. Bizonyára hallottatok szokásjogról és ököljogról. Íratlan, régi törvény mindkettő, de míg az ököljog az erősebb uralmát jelenti, a szokásjog az idő által lecsiszolt, a közösség által elfogadott szokást. Isten törvénye. Hajdan többen voltak, de még ma is élnek népcsoportok, közösségek, akik nem ismerik az erőszakot, a csalást, a hazugságot, a pénzt. A természet és a Jóisten törvényei szerint, külső, belső békében élnek. Bíráik, vezetőik a tapasztalt, bölcs öregek.

Nem árt tudni, hogy a legrégebbi leírt törvény 4100 éves, a sumer Ur-Hammu király alkotta meg. Elveszett, de nyoma megmaradt azon a 300 évvel később faragott kőoszlopon, amely Hammurapi király 282 törvényét máig megőrizte. Az oszlop tetején

Hammurapi a Nap és az igazság istenének, Samasnak mutatja be törvénykönyvét.

Az igazság egyik vagy másik fél javára billenő mérlege először az ősi egyiptomi hitben jelent meg. A fején tollal ábrázolt Maat, az igazság, a rend, a törvény istennője bírálta el, hogy a halott megérdemli-e a túlvilági életet. Ha szíve tiszta volt, azaz könnyebb, mint Maat egyetlen tolla, örök boldogság várt rá. A rómaiak Juszticiának nevezték az igazság mérleget tartó istennőjét, akinek kardja a törvény erejét, bekötött szeme azt jelképezi, hogy az igazságon kívül másra nem figyel. Az egyensúlyban levő mérleg arra utal, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő. Jusztícia ma is a törvényszék jelképe, a római jog pedig az európai jogtudomány alapja. Az angolok ezeréves törvénykönyve, a Common Law viszont nem a római jogon, hanem a szokásjogon alapszik. Mint mindenben, az angolok a törvénykezésben is nagyon konzervatívak, hagyományörzők. Bíráik ma is gyapjúparókát és a középkor óta változatlan kosztümöt viselnek. Bizonyára nemcsak a gondoktól fő a fejük...

A magyar törvénykönyv legalább 1000 éves, Szent István alkotta meg. Ezt bővítette ki II. András királyunk 1222-ben kiadott alkotmányá, az Aranybulla.

Ha per, hadd legyen per!

Minden per az ügyész és az ügyvéd párharca is, hiszen előbbi a vádlott ellen, utóbbi pedig mellette sorolja érveit. A súlyos ítélet az ügyész, a felmentés vagy az enyhe ítélet az ügyvéd győzelmét jelenti. De vajon hány menetből áll ez a cseppet sem barátságos mérkőzés? Legkevesebb két tárgyalásra mindig sor kerül, de volt már 100 évig húzódó per is. Ne menj Indiába ügyvédek! India alkotmánya a leghosszabb a világon, 444 paragrafusból és 117 369 szóból áll.

N-a

Nagy-Britannia egykor a legnagyobb gyarmatbirodalom volt a világon. A második világháború után már csak néhány térség maradt a szigetországon kívül, amely angol befolyás alatt volt. 1982-ben Nagy-Britannia és Argentína között háborús összetűzésre került sor egy szigetcsoport miatt, a Falkland-szigetek feletti uralom volt a tét. Az angolok meg akarták mutatni, hogy még mindig erősek, és senki sem vehet el tőlük még egy talpalattnyi területet sem, legálább is harc nélkül nem.

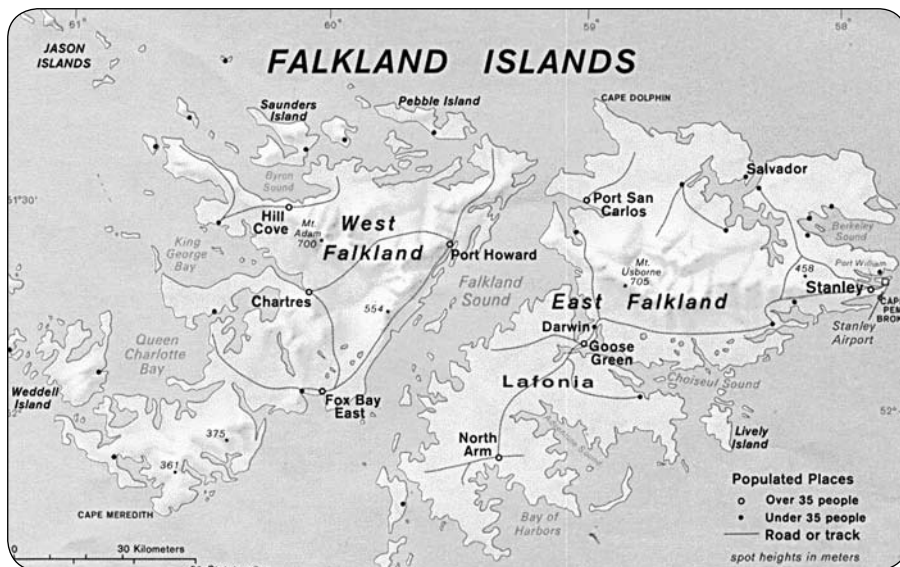
A Falkland-szigetek két részből állnak, Nyugat- és Kelet-Falkland. A főváros, Port Stanley a keleti részen helyezkedik el. Sokáig nem voltak a figyelem központjában, és maguk a britek közül sokan még azt sem tudták, hogy merre vannak.

A 18. században az angolok, a franciák és a spanyolok is igényt tartottak a szigetcsoportra. Argentína ekkor még spanyol uralom alatt volt, 1816-ban vált függetlenné.

A Falkland-szigetéről a britek 1833-ban kiűzték az argentinokat. Mind az argentinok, mind az angolok jogot tartottak a térségre, különböző elvekkel érvelve, az angolok a szigetlakók származására, az argentinok pedig a földrajzi fekvésre hivatkoztak. A háború előtti időszakban az ügy már az Egyesült Nemzetek Szervezeténél is napirenden volt, sőt az Egyesült Államok is, Reagan elnökkel az élen, igyekezett közvetíteni a két fél között.

A tárgyalások ellenére 1982 márciusában, fenyegetések sorozata után, sor került az első incidensekre, amikor argentin kereskedők Déli-Georgia szigeten kitűzték az argentin zászlót. Ez csak bevezetés volt a háborúba, amely hamarosan ki is robbant. Argentína élén 1981. óta Leopoldo Galtieri tábornok, diktátor állt. Április 2-án argentin erők, kb. 12 000 katona érkezett a szigetekre, és összecsaptak a brit helyőrséggel. Az úgynevezett Rosario-hadművelet sikerrel járt, és az argentinok ünnepelhetek. Hivatalossá tették a Malvinas-szigetek spanyol elnevezést. Buenos Airesben is nagy volt az elégedettség,

A falklandi háború

A Falkland-szigetek angol térképe

nem is sejtették, hogy Nagy-Britannia nem fogja az ügyet annyiban hagyni. Azt gondolták, hogy az angolok nem tartanak különösebb igényt a szigetekre.

Azonban az angolok semmiféleképp sem hagyhatták ennyiben. Margaret Thatcherrel, az Iron Ladyvel az élen Nagy-Britannia egyre inkább erősödött, az országban rendet teremtettek, a falklandi incidenssel azonban az ország tekintélye került kockára. Thatcher miniszterelnök számára lehetőség nyílt arra, hogy külpolitikai téren is megmutassa határozottságát, bátorságát. Rendkívüli kabinetülést hívott össze, és bejelentette: „Uram, harcolnunk kell!”

Margaret Thatcher kormánya sürgősen döntést hozott a katonai beavatkozásról, hangsúlyozva, hogy az Argentína elleni háború csakis a Falkland-szigetek térségére és az azt körülvevő tengerövezetre vonatkozik. Portsmouth kikötőjéből április 5-én 107 hajó és 6 tengeralattjáró indult útnak, közöttük az

Invincible anyahajó, fedélzetén helikopterekkel és Harrier vadászgépekkel.

Április 25-én megszülettek az első angol sikerek, május 1-jén pedig már a fővárost is célba vették. A következő napon a Conqueror nevű brit atom-tengeralattjáró elsüllyesztette a Belgrano csatahajót, majd 400 emberrel együtt. Két napra rá az argentin válasz az angol Sheffield romboló elsüllyesztése volt. Lényegében az angol Királyi Haditengerészet és az argentinok légierije között folyt a háború.

Az európai és az Európán kívüli nyilvánosság figyelmesen követte az eseményeket, mindenki attól tartott, nehogy szélesebb mértékeket öltjön a háború.

Később, május 21-én a britek partraszállást hajtottak végre Port San Carlosnál, és heves csatára került sor. Az angolok kerekedtek felül, annak ellenére, hogy háromszor kevesebben voltak, de jobban ki voltak képezve. Mindkét oldalon nagy veszteségek voltak, de az angoloknak végül sikerült elfoglalniuk a fővárost. Június 14-én az argentinok, főparancsnokuk Menendez vezérőrnagy volt, megadták magukat, és a Falkland-szigetek ismét a briteké lett. Élére visszahelyezték az elűzött brit helytartót, Rex Huntot.

A falklandi háborúnak nagy visszhangja volt. Angliában a hatalom megerősödött, Margaret Thatcher Konzervatív Pártja 1983-ban fölényes győzelmet aratott a választásokon. Thatcher, a Vaslady bebizonyította, hogy amíg ő van az állam élén, Angliával senki sem tréfálhat. A vereséget szenvedő Argentínában változásokra került sor. A katonai diktatúra, Galtieri tábornokkal az élen, megbukott, az országban visszaállították a demokráciát.

A falklandi vereség ellenére Argentína a mai napig sem mondott le véglegesen a szigetekről, még mindig nagyon érzékeny téma maradt számára.

Margaret Thatcher, az Iron Lady

Leopoldo Galtieri, Argentína diktátora

• Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

Május 29.

Magdolna napja.

Magdolna: A Héber eredetű Magdaléne magyar változata. Jelentése: magdalai, torony, bástya.

1205. május 29. (809 éve)

Királyá koronázták II. Andrást, az első magyar királyt, akinek koronázási esküt kellett tennie.

1899. május 29. (115 éve)

Osorán megszületett az A-vitamin kapcsolatos kutatásairól ismert Cholnoky László kémikus, Kossuth-díjas vegyész.

1982. május 29. (32 éve)

Meghalt Romy Schneider (eredeti néven: Rosemarie Magdalena Albach-Retty) osztrák születésű színésznő, Sissy hercegnő leghíresebb alakítója (A per, Mi újság, Cicamica?).

1953. május 29. (61 éve)

Edmund Hillary és Tenzing Norgay serpa ezen a napon értek fel elsőként a világon a Mount Everest csúcsára.

Május 30.

Zsanett, Nándor napja.

Zsanett: Héber, latin, francia eredetű név, a Johanna változata, ami a János férfinév női párja. Jelentése: Jahve megkegyelmezett, Isten kegyelme, Isten kegyelmes.

Nándor: Régi magyar személynév, a nándor népnévből származik, a 19. században felújították vagy újraalkották a Ferdinánd magyarítására. Jelentése: dunai bolgár.

1431. május 30. (583 éve)

Rouenban eretnokség és bűbájosság vádjával máglyán megégették Jeanne d'Arc-ot (az orléans-i szüzet), aki – látomásától vezetve – döntő fordulatot hozott a százéves háborúban Franciaország javára. A lotharingiai parasztlány VII. Károly királyi serege élén felszabadította az angol megszállás alól Orleans-t, majd Rheimsbe kísérte Károlyt,

ahol királlyá koronáztatta. Jeanne d'Arc 1430-ban a burgundi herceg fogságába esett, aki átadta őt a szövetséges angoloknak. Egyházi per alapján 1431. május 30-án Rouenban eretnokség és bűbájosság miatt máglyán megégették. 1456-tól – rehabilitálása óta – francia nemzeti hősként tisztelik.

1594. május 30. (420 éve)

A május 19-én, Esztergom ostrománál szerzett sebeibe behalhat Balassi Bálint, a magyar reneszánsz költészet kiemelkedő alakja.

1853. május 30. (161 éve)

Isaac Merritt Singer szabadalmaztatta az általa kifejlesztett varrógépet, azon belül a szálfeszítő, tűsíkító és anyagtovábbító részeket.

1964. május 30. (50 éve)

Kaliforniában meghalt Szilárd Leó atomfizikus, az atomreaktor és a nukleáris láncreakció elméletének megalkotója.

Május 31.

Petronella napja.

Petronella: A Petrónia kicsinyítő képzős, az alapnévnl ismertebb származéka. A Petrónia a latin Petronius nemzetségnévből származó férfinévnek (magyarul: Petróniusz) a női párja. Ez az etruszk petro vagy a latin petra szóból való, ezek jelentése: edzett férfi, illetve kő.

1162. május 31. (852 éve)

Harminckét éves korában meghalt II. Géza magyar király, akinek kezdeményezésére telepedett meg a ciszterci és a johannita rend Magyarországon. Székesfehérváron temették el.

1965. május 31. (49 éve)

Megszületett Brooke Shields amerikai filmszínésznő (Kék lagúna).

Június 1.

Tünde, Torda napja.

Tünde: Vörösmarty Mihály alkotta a tündér szövből Csongor és Tünde című drámai költeményében.

Torda: Török eredetű név. Jelentése megállt, megmaradt.

1926. június 1. (88 éve)

Los Angelesben megszületett Marilyn Monroe (eredeti nevén: Norma Jeane Baker v. Mortenson) amerikai filmszínésznő.

1848. június 1. (166 éve)

Kölnben megjelent a Neue Rheinische Zeitung első száma, amelynek főszerkesztője Karl Marx volt. Az újság a köztársasági német egységet és a forradalmi demokratikus átalakulást képviselte.

Június 2.

Anita, Ábel napja.

Anita: A héber Anna név spanyol változatából származik. Jelentése: kegyelem, könyörület.

Ábel: Bibliai név. Ádám és Éva második fiának a neve. Valószínűleg héber eredetű, és a jelentése mulandóság. Más feltevés szerint, asszír vagy sumer szóból származik, és a jelentése: fiú.

1896. június 2. (118 éve)

Guglielmo Marconi Nobel-díjas (1909) fizikus szabadalmaztatta a rádiót.

1904. június 2. (110 éve)

Megszületett Johnny Weissmüller ötszörös olimpiai bajnok amerikai úszó, a Tarzan-filmek hőséneke megformálója. Állítólag dél-bánáti német szülők gyermeke.

1921. június 2. (93 éve)

Megszületett Karinthy Ferenc író, színműíró, Karinthy Frigyes fia, akinek legismertebb művei az Epepe és a Budapesti tavasz, melyből nagy sikerű film is készült.

Június 3.

Cecília napja.

Cecília: Latin eredetű név. A Caecilius római nemzetségnévből származó férfinévnek a női párja. Jelentése: a Ceciliusok nemzetségéből való. A név alapja egy vak jelentésű latin szó.

1098. június 3. (916 éve)

A kereszties lovagok az első kereszties hadjárat során elfoglalták Antiokhiát Törökországban.

1906. június 3. (108 éve)

Megszületett Josephine Baker amerikai születésű táncosnő, aki világhódító útjára indította a ragtime zenére táncolható charlestont.

Június 4.

Bulcsú napja.

Bulcsú: Ismeretlen eredetű régi magyar személynév. A török eredetű magyar búcsú és bocsát szavakkal való összefüggése erősen vitatott.

1920. június 4. (94 éve)

A szövetségesek és Magyarországi képviselői – a gróf Apponyi Albert vezette magyar delegáció – aláírták a trianoni békét. Ennek értelmében a történelmi Magyarország területéből 93 ezer négyzetkilométer (33%) maradt magyar fennhatóság alatt. A 20 886 487 főnyi népességből 7,6 millió (36%) került az új államhatárok közé. Az elcsatolt területek lakosságából 3 241 895 (30%) magyar anyanyelvű és nemzetiségű volt, s mintegy fele összefüggő tömbben, közvetlenül az új államhatárok mentén élt(t).

1942. június 4. (72 éve)

Elkezdődött a Midway-szigeteki csata, amely a fordulat kezdete a Csendes-óceánon a II. világháborúban: ekkor az amerikaiak súlyos csapást mértek a japán flottára.

1975. június 4. (39 éve)

Los Angelesben megszületett Angelina Jolie amerikai színésznő. Ismertebb filmjei: Lara Croft: Tomb Raider 1-2; Tolvajtempő; Élet, vagy valami ahhoz hasonló; A csontember; A pokol konyhája.

Megtalálták minden idők legnagyobb dinoszauruszát

A csontok méretéből ítélve a Földön valaha létező legnagyobb állatok maradványait találták meg Argentínában. A talált csontok alapján a dinoszaurusz 40 méter hosszú és 20 méter magas lehetett. 77 tonnát nyomott, vagyis olyan súlyos volt, mint 14 afrikai elefánt, és néhány tonnával nehezebb, mint a korábbi rekorder, az *Argentinosaurus*.

Az állat maradványai

Ezek valóban nem kis csontok

A kutatók úgy vélik, hogy a titanoszaurusz új fajának egyik példányára bukkanhattak. A csontokra egy helyi farmer talált rá először Patagóniában, Trelew városától 250 kilométerre nyugatra, La Flechánál. A kőületet aztán paleontológusok egy csoportja ásta ki. Összesen hét egyed százötven csontját találták meg, meglepően jó állapotban.

A csontok méretéből ítélve a Földön valaha élt legnagyobb szárazföldi állatok maradványai bukkantak elő; súlyukat a legnagyobb méretű csont, a combcsont kerületének és hosszának vizsgálata alapján számolták ki a trelewi Egidio Feruglio Őslényani Múzeum munkatársai dr. José Luis Carballido és dr. Diego Pol vezetésével. A korábbi csúcstartó, az *Argentinosaurus* súlyát eredetileg 100 tonnára becsülték, azonban a számításokat felülvizsgálva 70 tonnát állapítottak meg. Az eltérés oka, hogy több eltérő módszer használatos az őslény méreteinek megállapítására az általában nem teljes csontváz alapján.

A most kiásott növényevő óriás 95–100 millió évvel ezelőtt élt, ezt annak a kőzetrétegnek a kora árulja el, amelyben a maradványok voltak.

Az élelmiszer egyharmada válik hulladékká

A legfrissebb felmérések szerint világszerte az élelmiszer egyharmadát, körülbelül évi 1,3 milliárd tonnát egyszerűen kidobnak az emberek. Az elherdált élelmiszer nemcsak kidobott pénz, hanem komoly károkat okoz környezetünknek is. A világon keletkezett élelmiszer-feleslegnek már a fele is elegendő lenne az összes éhezõ ellátásához. A probléma regionális szintű megoldására az Egyesült Államokban 1966-ban megalapították az első élelmiszerbankot. Napjainkra a kezdeményezés a világ számos országában nyert teret, működésükkel rászoruló emberek millióinak életét segítve.

1984. március 13-án a francia La Croix katolikus napilapban jelent meg az Éhes vagyok című írás, amely azt bizonygatta, hogy az éhezõs szinte teljesen megszüntethető lenne, ha a rendelkezésre álló élelmiszer-felesleg nem a hulladéklerakókba, hanem az éhezõkhöz kerülne. A cikk hatására, még abban az évben öt alapító szervezet összefogásával Franciaországban létrehozták az Élelmiszerbankot. Mára Európa 21 országában 256 szervezet létezik. E szervezetek azért küzdenek, hogy

a kidobásra kerülõ élelmiszerek mennyisége csökkenjen, a rászoruló élelmezése pedig biztosított legyen.

A lakossági élelmiszerek hulladékká válásának megfékezéséhez minden egyes emberre és családra szükség van. Csak akkor lehet jelentõs mértékben csökkenteni a pazarlást, és visszaszorítani az élelmiszerárak növekedését, az éhezést és a környezeti ártalmakat, ha saját háztartásunkban valamennyien törekszünk az élelmiszer-hulladék mennyiségének csökkentésére. Magyarországon 2005 óta létezik élelmiszerbank, Szerbiában még nincs.

Milyen idő várható?

Táborozáskor vagy kiránduláson nem biztos, hogy mindig „kéznél van” az időjárás-jelentés. Bár ha van is ilyen, nem biztos, hogy épp arra a területre érvényes, ahol mi tartózkodunk. Ezért jó, ha tudjuk, hogyan jósolták meg ősaink az időjárás változását egy-két napra.

Eső lesz: ha a Holdnak udvara van; ha a vonat, a kiáltás, a vízcso bogás közelről hallatszik; ha a hegyek között emelkedik a felhő; ha „pipázik” a hegy; ha kevés eső után visszasüt a nap; ha a zöldbeka kuruttyol; ha a légy erősen csíp.

Jégeső lesz: mikor nagy, tornyos fellegek közelednek; ha nagy a hőség, és nagyon forrón süt a nap; ha hirtelen hideg szél kerekedik, és fekete fellegek közelednek.

Szél lesz: ha piros az ég alja naplementekor és napfelkeltekor; ha a fecske nagyon alacsonyan repül.

Vihar lesz: ha az erdei madarak hirtelen elcsendesednek.

Sassal vadászik egy 13 éves mongol lány

Az Altaj hegységben élő kazah kisebbség ősidők óta vadászik sassal, melyet nem lehet megszelídíteni, de be lehet őket idomítani, hogy kiválóan lehessen velük vadászni. A kazah vadászok között van egy 13 éves lány is. Ashol Pan egy régi vadászcsaládból származik, és édesapjától leste el a sasvadászat titkait. Habár ezt fér-

fimunkának tartják Mongóliában, mert télen olykor mínusz negyven fokban kell lovagolni, és órákig várni a rókára vagy nyúlra, a 13 éves kislánnyal kivételt tettek.

A kis kazah közösségnek jelenleg mintegy 400 vadászó sasa van. Igyekeznek nőtényt választani, mert az nagyobbra nő, és jobban idomítható. Akár hét kiló is lehet a súlya felnőtt korában, és szárnyainak fesztávolsága a 230 centimétert is elérheti. Ez mind fontos a vadászó sasok esetében, de a legfontosabb az idomítás. Ehhez kell az ősi tapasztalat és az empátia. A lány szinte összenőtt a vadászó sasokkal, hiszen velük együtt töltötte gyerekkorát. Ennek ellenére ő is pontosan tudja: a sas nem rab madár. Szabadságra született, ezért nem is szabad marasztalni, ha végképp menni akar.

Amikor a sas gazdája érzi, hogy a vadászó sas menni készül, nagy ünnepséget szervez neki, aminek keretében levágnak egy birkát, amelynek a húsból mindenki eszik; a gazda, a család és a vadászó sas is. Az ünnepség után a sas elrepül tojásokat rakni, amelyekből a következő vadászó madarak születnek. A vadászok nem érznek büntudatot, hogy elviszik a fészekből a fiókákat, mert tudják, hogy a sasok szabadnak születtek, és azok is lesznek a vadászat végeztével.

A békagyíkok is hüllők?

A békagyíkok a varangyokra emlékeztetnek. Szokatlanul széles, tompa a fejük, kerekded a törzsük, és rövid a farkuk. Más békaszerű vonásaik is vannak. Ugyanúgy felfújják magukat, ha háborgatják őket, mint a varangyos békák, táplálékukat pedig villámgyorsan kiölthető nyelvükkel szerzik.

A békagyíkok a pikkelyes hüllők rendjébe, a leguánfélék családjába tartoznak. A természet évmilliókon át formálta ezeknek az állatoknak a testét, hogy minél jobban tudjanak alkalmazkodni a mostoha környezeti viszonyokhoz. Kerekded testük egészen lapos és kicsi, csak egy-két fajuk éri el a férfitenyényi méretet.

Nyakszirtjükön kemény, hegyes tüskék sora meredezik – innen kapták másik nevüket: szarvasbékák –, sőt egész testüket kúpos pikkelyek és szúrós tüskék borítják. A szemek fölött szintén 6–10 erős tüske sorakozik. Négy lábuk nagyjából egyenlő hosszú, 5-5 ujj van rajtuk, ezek éles karmokban végződnek. Farkuk általában rövid, tömpe, a törzsüknél sohasem hosszabb. A különféle fajok színe a környezettől függően más és más, de rendszerint a barna valamelyik árnyalata.

A békagyíkok az Egyesült Államok nyugati felének és Kanaának a sivatagos, félsivatagos vidékein honosak. Mexikóban is sokféle előfordulnak. Nappali állatok, esténként villámgyors mozgulatokkal a laza, száraz talajba ássák magukat. Hüllők – tehát hidegvérűek –, ezért a napon sütkéreznek, s így testhőmérsékletük csaknem eléri az emberét. (A lehűlt állat lomha mozgású lesz, és könnyen a ragadozók áldozatául eshet.)

Rendőrök vigyázzák a tibeti antilopok vonulását

Rendőri erők felügyelik a ritka tibeti antilopok vonulását Kína délnyugati részén, hogy biztosítsák az állatok testi épségét.

A délnyugat-kínai Tibet Autonóm Régióban fegyverrel felszerelt erdészeti rendőröket vetnek be a vonulásukat megkezdő tibeti antilopok felügyeletére. A költöző állatok hatósági védelmére az orvvadászok miatt szükség, az antilopok szőre ugyanis a világ legfinomabb gyapjának alapanyagaként szolgál, emellett bőréért és húzáért is vadásszák, a szarva pedig a tibeti hagyományos orvoslás fontos alapanyaga.

Az állatok telente alsóbb fekvésű legelőkön élnek, itt kerül sor a pázásra is, majd a májusban mintegy 300 kilométerrel északabbra, magasabban fekvő helyekre vonulnak. Az antiloptehének minden évben hosszú utat tesznek meg az újszülöttek szempontjából kedvezőbb legelőig.

A vándorlás során több mint százezer antilop hagyja el a Csi-entang természeti rezervátum térségét a Servo-hegység és a Tisensuj folyó mellé vonulva.

A négylábúakból valamikor több millió élt Tibet és az azzal határos Hszincsiang-Ujgur Autonóm Terület magas vidékein, az 1980–1990-es években felélénkült orvvadászat következtében azonban számuk mára jelentősen csökkent. Az állatot 1979 óta súlyosan veszélyeztetett fajként tartják nyilván, és a veszélyeztetett fajok nemzetközi kereskedelmének konvenciója alapján is védelmet élvez.

RÜGYFAKADÁS

Háborús naplóm

Budapest, 1944. I. 25.

Kedves Naplóm!

Ma reggel szép napos idő van, már két hete annak, hogy esett a hó. Lent a pincében töltjük a napjainkat a testvéreimmel, Évával, Péterrel, Simonnal és a szüleinkkel. Fázunk, de szerencsére van kabátunk, meg néha, amikor már nagyon didergünk, a kályhában tüzet gyújtunk és felmelegszünk. Szeptember óta nem járunk iskolába, napjaink egy kicsit unalmasan telnek. Ez idő alatt háromszor elolvastam a Toldit és a János vitézt. A pincében való tartózkodásunk óta sokat romlott a látásom, mivel párszor gyertyafény mellett írtam, olvastam. Néha felmereszkedünk a padlásra, hogy lássuk, mennyire megváltozott a város, amióta bezárkózva élünk. Esténként a szüleimmel sokat beszélünk arról, hogy miért is üldözik a zsidókat. Azt mondták a németek, hogy rossz a génállományunk. Én ehhez nem értek, mert ilyet még nem tanultunk az iskolában. Mostanra ennyit szerettem volna írni, meg már ágyban volna a helyem.

Sára

Budapest, 1944. VII. 13.

Kedves Naplóm!

A mai napon nagy hőség volt. Mostanában nem nagyon megyünk fel a padlásra, mivel ott még melegebb van. Keresgélni kezdtem, és rátaláltam egy könyvre, melynek címe: Egri csillagok. Már majdnem a végén vagyok. Néha részleteket szoktam felolvasni a testvéreimnek, mivel ők még olvasni sem nagyon tudnak. Tegnap zuhogott az eső, ezért a pincében áll egy kicsit a víz. Egész nap a vizet hordtuk ki. Nemrég szóltak, hogy legyünk óvatosabbak, mivel a szomszédokat munkatáborba hurcolták. A környéken már nem sokan maradtunk, de akik még itt vagyunk, megbízunk egymásban. A napok nagyon unalmasan telnek, és várjuk már, hogy vége legyen a háborúnak.

Sára

Lackó Márta, 8. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Színes vers

*Szürke rajtam a kabátom,
Íbolyaszínű a nadrágom,
Narancssárga a dolmányom,
Ézüstszerű a gomb rajta,
Sárga a cipőm talpa.
Vörös hajam az égig lebben,
Ézért rózsás most a kedvem.
Rikító színű a zsebem,
Sanyi bohóc a nevem.*

Az 5. osztály, Kis Ferenc iskola, Szilágyi

Éjszaka

*Egy fekete holló szétterül az égen,
mennyi fényes aranyérem!
Mi az ott a nagy fekete tengerben,
Egy nagy sajt, teli egerekkel?*

*Az egész földet bevilágítja.
Talán mozzarellaíze van.
Úgy szeretnék oda felmenni,
az egerekkel együtt enni!*

*Sajnos nem tudok repülni,
ezért nem bírok ott fönn sajtot enni.
De a földön bizony eszem,
s talán én is olyan fénylő leszek.*

Klima Döniz, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Félelmem

A harc előtti napon rettegtem. A tenyeremet félpercenként törölgettem a verejték miatt. Az járt a fejemben, hogy vajon ki lesz az ellenfelem. Erősebb-e nálam? Ember, vagy talán állat? Nem mertem lehunyni a szemem. Félttem. Mi lesz, ha nem élelem túl? Ezekon gondolkozva, egyszer csak elnehezült a szemhéjam, és álomba merültem. Nem sokat aludtam. Végig rémálmok gyötörték. Mindig ugyanaz, nem fogom túlélni. Végül arra ébredtem, hogy hangosan kiabálnak az arénából. Odamentem, és a több ezer ember mind engem nézett. Ismét verejtékezni kezdett a tenyerem, a gyomrom összeszorult, és úgy éreztem, összeesek, de ez még semmi. Egyszer csak beengednek egy hatalmas medvét. Óriási mancsa megfélemlített, és úgy éreztem, el kell futnom, de ha már elvesztem az életem, legalább a becsületem maradjon meg. Nekirohantam a kardommal a medvének, és odaszúrtam, ahol a legjobban fáj, a szívébe. Elesett, és úgy láttam, hogy vége, de mikor megmozdult, és próbált lábra állni, nagyon megijedtem. Felém közeledett, de én gondolkodás nélkül nekirohantam a fejének. Azon kaptam magam, hogy megvágtam a nyaki ütőerét. A közönség ujjongott, és én is örültem, hogy megmaradt az életem.

Rájöttem, hogyha egy kicsit is hiszek abban, hogy legyőzhetem a lehetetlent, mert nincs más választásom, akkor sikerülhet. Lám, úgy is lett.

Halász Nikoletta, 7. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

A Légy jó mindhalálig iskolaképe

Nyilas Misi, a Légy jó mindhalálig című regény főszereplője a debreceni református kollégiumban éli mindennapjait.

A gimnázium egyházi intézmény, a diákok számára kötelezőek a hittanórák, amelyeket vallástanár tart. Az iskolában vannak egyházi és világi tanárok is. A vallás és a jó erkölcsök mellett a fiúkat fontos tudományokra is tanítják, mint a latin, a számtan, a földrajz vagy a történelem. Misinek minden tárgyból egyses (vagyis ötöse) van, ezért az első padban ül két barátjával együtt. A gimnáziumban vannak bejáró és bentlakó diákok. A kollégisták az iskolához tartozó kollégiumban élnek, ahol szigorú rendszabályok uralkodnak. Misi a kollégium második emeletén, a 19. számú coetusban lakik négy vele egykorú, második osztályos gyerekekkel és két nyolcadikos, nagy diák szobafőnökkel. A kollégiumban pedellus dolgozik. Ő értesíti a diákokat, hogyha levelet vagy pakkot kapnak, amiért aztán a postára kell menni. A szigorú szabályok ellenére a tanulók kisebb-nagyobb csínytevéseket követnek el, ahogy az minden iskolában lenni szokott.

Az iskolakép, amelyet Móricz Zsigmond tár elénk, nagyban hasonlít a Szabó Magda Abigélijében megjelenő Matula Intézethez, noha a regények cselekménye eltérő körökben játszódik, ráadásul az egyik fiú-, a másik lányiskola, és Gina karaktere teljesen eltér Misiétől. De az egész iskolarendszer zordsága, szigorúsága és a vallásos, erkölcsös életre való nevelés hasonlóvá teszi őket, hiszen mindkettő egyházi iskola. Ugyanakkor a Matulában a diákok csak engedéllyel hagyhatják el az iskola területét, a debreceni iskolában pedig tanítás után felügyelet nélkül mászkálhatnak a tanulók, ami egy bizonyos fokú szabadságérzetet biztosít.

Napjaink oktatási intézményeivel szinte össze sem lehet hasonlítani a Légy jó mindhaláligban megismert iskolát. Egy mai gimnáziumhoz vagy általános iskolához képest szokatlanul nagyok az osztályok, nagyon szigorúak a tanárok és a fenyítési módszerek. Az is furcsa, hogy a gimnázium nem négy, hanem nyolc osztályból áll. Ez ma már nagyon ritka. Ami viszont közös vonás – mindegy, hogy a 19. vagy a 21. században élünk –, az a társadalmi megkülönböztetés. Hiszen hiába kitűnő, jó eszű tanuló Misi, diáktársai és tanárai lenézik, mert szegény, faluról jött, és az apja csak egyszerű ács, nem pedig gazdag városi tisztviselő. Hiába múlt el 120 év, ez a felfogás sajnos még mindig jelen van, még ha nem is olyan mértékben, mint akkoriban.

Móricz Zsigmond művéből megismerhetjük egy letűnt kor oktatási rendszerét, annak jó és árnyoldalait, amit Misi sorsán keresztül mutat be az író.

Varga Anikó, 8. osztály, Október 10. iskola, Horgos

A krajcárok története (Móricz nyomán – az anya szemszögéből)

„Szerencsére jól elrendelték az istenek, hogy a szegény ember is tudjon kacagni.” Nagyon szegények vagyunk, mégis örömmel tölt el, hogy sanyarú sorsom ellenére is tudok szívből nevetni.

A fiamnak nem adhattam meg mindent, amit szeretett volna, de legalább ő is megtanult szívből nevetni.

Szappant kellett venni, hogy folytathassam a munkát, és ehhez pontosan hét krajcárra volt szükség. Az első három krajcárt még magam megtaláltam a gépfiókban. A negyediket sokáig keresgéltem, minden létező fiókot átnéztünk, és még csalogató verset is kitaláltunk, de csak nem akart előkerülni. Egyszer csak felkiált a fiam:

– Édesanyám, én tudok egy helyet, ahol van krajcár!

Az üveges almáriumban, a fiókban volt. Rohantunk az almáriumhoz, aminek már üvege sincs. Megtaláltuk a negyediket is. Találtunk olyan fiókot, aminek feneke sincs. Gondoltam egyet, és a fiókot a gyerek nyakába akasztottam. Aztán leültünk neveltünkben a földre.

– Megállj csak – szóltam hirtelen –, mindjárt találunk mi pénzt. Apád ruhájában biztosan lesz.

Csodák csodájára az első zsebem meg is leltünk gy krajcárt. Akkor jutott eszembe, hogy a saját zsebem nem néztem meg. Ott találtam meg a hatodikot. De közben beakonyodott, és mi ott álltunk a hiányos hat krajcárral. Mit tehetünk? Tiszta szívvel kinevettük a nyomorúságunkat. Ekkor közeledett felénk egy koldus, éneklő hangon siralmas könyörgést mondott.

– Hagyja el, jó ember – mondtam –, egész délután itt heverek, mert hiányzik egy krajcárom a fél pont szappanhoz. A jámbor arcú öregem rám nézett, és kezét felém nyújtotta. Tenyerében egy krajcár volt.

– No még az kéne, koldustól alamizsnát!

– Hadd el, lányom, nekem nem hiányzik.

Kezembe adta, s nagy hálálkodással tovább dőcögött. Ekkor egy pilanatra megálltam, és felkacagtam.

– Hiába van meg a hét krajcár, ma már nem moshatok, sötét van, és lámpaolajam sincs.

Fuldoklás tört rám, öldöklő fuldoklás. A fiam segítségemre jött, átölelt. Kezére ömlött a vérem.

Szabó Alisza, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A kis herceg visszatér

Miután a kis herceget megmarta a kígyó, visszatért szerény kis bolygójára, a vándormadarak segítségével.

Mikor megérkezett, mindjárt szaladt a rózsája felé. Megnyugodott, hogy nincs semmi baja. De azért megkérdezte tőle:

– Rózsácskám, jól vagy?

Ő csak ezt felelte:

– Nincs semmi bajom.

Ezután a kis herceg a vulkánjához ment, hogy készítsen magának ebédet. Miután jóllakott, elment meglocsolni a virágát. Ezután adott a bárányának enni és inni. Nagyon megijedt, mert a bárányának elveszett a szájkosara, és megtörténhet, hogy a bárány megeszi a rózsáját. Nem tévovázott, mindjárt megkérte a madarakat, vigyék le a Földre, hogy megkeresse a pilótát. Egy messzi bázison megkérdezte a százados, hol van az a pilóta, aki lezuhant a Szaharában. A százados ezt mondta:

– Uram, menjen egyenesen ezen a folyosón, a 326-os az ő szobája.

A kis herceg követte a százados utasítását, meg is találta a szobát, bekopogott és bement. A pilóta nagyon megörült, hogy életében még egyszer találkozhat kis barátjával.

– Nagy a baj, elveszett a bárány szájkosara.

– Mitévők legyünk? – kérdezte a pilóta.

A kis herceg ezt mondta:

– Gyere velem a bolygómra, és rajzolj egy új szájkosarat a báránynak!

Így is lett. A pilóta és a kis herceg a vándormadarakkal utaztak, míg oda nem értek. Szerencsájukra a bárány még nem ette meg a rózsát. A pilóta rajzolt egy új szájkosarat, és rögzítette is. A kis herceg hálából visszakísérte őt a Földre, ahol azóta boldogan él a kis herceg a pilótával.

Lackó Zoltán, 5. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

A tavasz színei

*A tavasz zöldre festi a fákat,
kékre az ibolyát,
pirosra a rózsát,
lila lesz az orgona,
hamarosan búcsút intünk, iskola!*

Körmös Enikő, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér

Kukorica Jancsi levele Iluskájához

Drága Iluskám!

Egy nagyon szép helyről, Franciaországból írok neked levelet. Elmesélem, hogy kerültem ide.

Miután elvesztettem a nyáját, vándorútra keltem. Mentem, mendégéltem a sűrű erdőben, míg meg nem láttam egy kis kocsmát. Oda-szaladtam. Később kiderült, hogy a helyes kis házban zsványok laknak. Nem is tartózkodtam ott sokáig, ballagtam tovább. Egyszer lám, egy óriási hadsereg közeledik felém. Addig-addig beszéltem a vezérüknek, míg be nem vett a csapatba. Mentem velük harcolni. A franciákat kellett megvédeni a törököktől. De az út nem volt olyan egyszerű. Egyik pillanatban égbe nyúló hegyeken lovagoltunk, a másikkban mély völgyekben járkáltunk. Végül valahogy eljutottunk a franciákhoz. Levertük a törököket. A helyzet viszont nem volt ilyen egyszerű. Az ellenség ellopota a király lányát. Én kerítettem elő, s ezért a király sok pénzzel jutalmazott meg. Nemsokára hazaindulok, és elveszlek feleségül. Semmi sem állhat már az utunkban. Egy hétig tartó lakodalmunk lesz, azt megígérem.

Addig várj rám türelmesen, míg megérkezem.

Csókol: a te Jancsid

1789. VIII. 28., Franciaország

Sarnyai Zsófia, 5. osztály, Magyarakanizsa

Követségben Mátyás királynál

Szilveszter napján történt. Kinn sűvített a szél, hordta a havat, farkasordító hideg volt. Alkonyodott.

Ajtónkban egy ismeretlen ember jelent meg. Félig megdermedve, egyszerű öltözetben, kopottas kalappal a fején.

– Jóemberek, szállást keresek éjszakára. A hótörölások miatt nem tudom folytatni az utamat.

– Kerüljön beljebb! Szívesen vendégül látjuk – szóltam. Terített asztalunkon ott gőzölgött a finom leves, a malacpecsenye, krumpplisaláta és a jobbnál jobb sütemény.

– Az idegennek nagyon jólesett a forró leves, ami átmelegítette. Beszélgetve bevártuk az éjfél, majd nyugovóra tértünk. Másnap reggelre a szél egy kicsit lecsendesedett, de még mindig fogcsikorgató hideg volt.

– Megköszöném a vendéglátást – szólalt meg a jövevény.

– Szó sem lehet róla – tiltakoztam.

Nem indulhat útnak ebben az itéletidőben.

– Három napig maradt otthonunkban a váratlan látogató.

– Mátyás vagyok – mutatkozott be indulás előtt az idegen.

– Csak nem... Mátyás király? – kérdeztem megdöbbenve.

– Tetőtől talpig! – bizonygatta nevetve.

Megköszönte a vendéglátást, majd elbúcsúzott. Egy év múlva levél érkezett Budáról. Ha arra visz az utam, okvetlenül térjek be a palotába. Útnak is indultam nemsokára. Beléptem a kastélyba. Hát volt mit látnom! Az asztalok roskadoztak a finomabbnál finomabb ételektől.

– Isten hozott! – fogadott szívélyesen Mátyás. Az urak nem nézték jó szemmel érkezésem.

– Ki lehet ez az egyszerű földönfutó? – kérdezte az egyik gúnyolódva.

– Ez a „földönfutó” fogadott be az otthonába, a tavalyi hófúvásban. Olyan időben, amikor a jó gazda még a kutyáját sem csapná ki! – magyarázta Mátyás erélyesen.

Az urak szégyenkezve, szemlesütve menekültek ki a palotából, mert a király ismét jól megleckéztette őket.

Vörös Valentin, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

RÜGYFAKADÁS

Tutajossal a berekben

Mindig is érdekelt a természet. Szeretem a növényeket és az állatokat is.

A barátaim közül senki nem tartja érdekesnek a környezetünket, épp ezért is örültem, mikor megismerkedtem egy fiúval, aki hasonlóan gondolkodik a természetről, mint én. Ladó Gyula Lajos a neve, de mindenki csak Tutajosként ismeri. Sokszor beszélgettünk növényekről és állatokról. Ő valahogy mindig többet tudott, mint én. Meg kellett tehát kérdeznem tőle, hol tanulta ezeket a dolgokat:

- Honnan tudsz ennyi mindent a természetről?
- Nyáron a berekbe látogattam el, a nagybátyámhoz, és ott ismerkedtem meg Matula bácsival. Ő egy bölcs, idős ember, aki úgy ismeri a berek élővilágát, mint a tenyerét.
- Én is szívesen megismerkednék Matula bácsival.
- Akkor miért nem jössz el velem legközelebb te is? – kérdezte Tutajos.
- Nem rossz ötlet. De nem leszek terhére a rokonodnak?
- Dehogyan. István bácsi és Nancsi néni is biztos szívesen fogadnak.

– Rendben. Akkor elmegyek – mondtam.

Így is lett. Eljött a nyár, és Tutajos szólt, hogy csomagoljak, mert pár nap múlva indulunk. Vonattal utaztunk. Útközben gyönyörködtünk a szép tájban. Este érkezünk meg István bácsiékhoz. Nancsi néni azonnal vacsorát főzött. Evés közben megbeszéltük, hogy másnap elmegyünk Matulával a berekbe. Reggel gyorsan készülődtünk, mert vártuk már a találkozást. Matula bácsi tényleg nagyon kedves. Végigvezetett minket az egész nádason, és közben, ha valami ismeretlen növényt vagy állatot láttunk, azonnal elmagyarázta, mi az. Megmutatta a túskevért is, amely régen menedékhelyként szolgált. Lejártuk a lábunkat, de megérte. Este, mikor hazazértünk, Nancsi néni ismét egy újabb finom vacsorával várt minket. Jóízűt ettünk, majd lefeküdtünk, mert nagyon fáradtak voltunk. Sajnos én csak egy hétig maradhattam, ami gyorsan elrepült. Kikísértek a pályaudvarra, és elbúcsúztunk egymástól.

Nekem nagyon tetszett a berekben töltött egy hét. Még soha nem tanultam ennyi újdonságot ilyen rövid idő alatt. Remélem, jövőre is mehetek majd.

Vastag Nikolett, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Repül a malomkő

Sokat töprengtem már azon, hogy miért ilyen sors jutott nekem. A legtöbbem csak leparasztoznak. Bezzeg György bátyám ott él a királyi palotában, és mindenki nagyra becsüli.

Egyszer, mikor a mezőről hazafelé tartottam, arra lettem figyelmes, hogy egy lovassereg élén a bátyám tér haza.

– Épp csak ez hiányzott! – mormogtam.

Erőt vettem magamon, és próbáltam köszönteni, de ő csak ellökött magától. Hasonló gyűlöletet láttam a bátyám szemében, mint amit Ábel láthatott Káin szemében.

– Legjobb lesz, ha kimegyek az udvarra! – gondoltam. Ezzel elkezdődött György piszkálódása.

– Nézzétek, ott egy tüzök, talán már nem is él! – mondta vitézeinek, és arra biztatta őket, hogy dárdaikat dobálják felém. Az egyik dárda a vállam csontját érte. Ijedtemben vagy mérgemben, nem tudom, de felkaptam a malomkövet, amin eddig ültem, és feljűk dobtam. A kő csak repült, repült és repült, mígnem az egyik nagyszájú vitézre esett! Azonnal szörnyethalt.

A fejemhez kaptam és remegő hangon ezt mondogattam:

– Bárcsak ne a malomkövön ültem volna...

**Szűcs Kószó Dávid, 6. osztály,
I. G. Kovacic iskola, Szabadka**

Kedves Pajtások!

Így május végén, szép tavaszidőben, amikor **Körmös Erikával** együtt hamarosan búcsút intettek az iskolának, arra gondolok, hogy a nyári szünetben több időtök lesz az olvasásra is. Ezért kerestem az írásaitok közül olyanokat, amelyek olvasmányokhoz kötődnek, abból nőttek ki, s azt is megtudhatjuk belőlük, hogyan hatottak az olvasóra. Érzéseiket érintették meg? Képzeteletüket ébresztgették? Szókincsüket gyarapították? Gondolkodásra készítettek? Valamennyi kérdésre találtok feleletet, ha elolvassátok a Rügyfakadásban ma megjelent írásokat.

Varga Anikó elmélkedő fogalmazása azért érdekes, mert nemcsak a debreceni kollégiumi életet elemzi, de összehasonlítja Szabó Magda *Abigél* című regényének iskolájával, sőt a mai iskolarendszerben is talál hasonlókat és eltérést.

Olvasás közben leginkább valamelyik hőssel azonosulunk. Innen az ötlet, hogy a kis herceg, Kukorica Jancsi, Toldi Miklós, Mátyás király vendéglátója, a hét krajcárt kereső édesanyja vagy éppen a gladiátor egyes szám első személyben mondja el írásaitokban élményeit, gondolatait, érzelmeit. De írás közben jó ötletek is születnek: **Sarnyai Zsófia** Kukorica Jancsival szerelmes levelet írat Iluskának Franciaországból, ilyen olvasói beleképzelés **Szűcs Kószó Dávid** Toldi Miklósának bűnbánó gondolata is: ha nem a malomkövön ül, amikor György vitézei sértegetik, nem történt volna haláleset... Anne Frank naplója úgy hagy nyomot **Lackó Márta** naplójának szövegében, hogy belőle egy pesti zsidó család rejtőzködéséről és rettegéséről értesülünk. A legmélyebben **Halász Nikolett** ásta be magát olvasmánya hősének lelkivilágába, ezért sikerült olyan érzékletesen megörökítenie a félelem lelki és testi megnyilvánulásait.

A fentiekből kitűnik, hogy minden olvasmány – lehet az regény, elbeszélés vagy vers –, úgy hat ránk, hogy mi is hozzáteszünk valamit, s ezáltal gyarapszik tudásunk, érzélem- és képzeletvilágunk.

A 20. számba érkezett írásokat a következőknek köszönöm:

Báckossuthfalva: Gellér Roland, Kurucz Richárd;

Hajdújárás: Fábrián Regina;

Horgos: Krisztovác Írisz és Varga Anikó;

Szabadka, Jovan Jovanović Zmaj iskola: Duránti Alex, Losonc András és Takács Flóra; Jovan Mikić iskola: Tóth Noémi;

Topolya, Csáki Lajos iskola: Turi Orsolya (4 írás).

Jó olvasást!

Üdvözlettel: Tomán Mária

Tavasz

Reggel szép harmatos minden,
Még a természet is most kel fel éppen,
Madárcsicsergés hallik mindenhol,
Az élet kezdete zakatol.

A fák körül méhek zümmögnek,
Sűrögnek-forognak, hogy mézet gyűjtsenek,
Zöldül a fű, nyílik a virág,
Illatokban pompázik az egész világ.

**Varga Anna, 5. osztály,
Széchenyi István iskola, Szabadka**

Jodie Foster

Amerikai színésznő, aki már több mint négy évtizede van a pályán. Egészen kiskorában megbarátkozott a kamerával, és azóta is reflektorfényben láthatjuk. Sok ismert filmben játszik, például a Taxifőben, A bárányok hallgatnakban és a Pánikszobában. A rendezők gyakran bíznak rá bonyolult lelkű karaktereket, a szakma pedig számtalan díjjal jutalmazta alakítását. Képzelt interjúnk Jodie Fosterrel készült.

– Mikor ismerkedtél meg a kamerával?

– Amióta tudok magamról, a kamera is jelen van az életemben. Háromévesen szerepeltem először, a felkérések pedig egyre csak sokasodtak. Kisgyerekként tehát már beindult a pályám. A hetvenes években először reklámokban, azután tini- és családi filmekben, sorozatokban szerepeltem. Kedves időszak ez számomra, szerencsésnek mondhatom magamat, mert akkoriban nagyon izgalmas volt az amerikai filmkészítés. Örülök, hogy ha gyerekként is, de sok kiemelkedő filmessel dolgozhattam együtt.

– Tinédzserként hogyan boldogultál?

– Folytatódtak az aktív filmezési éveim, de ezt addigra már megszoktam. Nagyon örültem, amikor kihívásokkal teli karaktereket kellett megformáznom. Nem egyszer olyanokat is, akik kemény problémákkal küzdenek. Ez sosem volt egyszerű. Közben pedig nagy figyelmet fordítottam a tanulásra is. Magas rangú iskolába mentem, franciát tanultam, egy ideig pedig Franciaországban dolgoztam. A hetvenes évek második felében a Taxifőben játszottam, amit azóta kultuszfilmként emlegetnek. Akkor voltam tizennégy éves. Ugyanabban az évben jött ki a Buggy Malone is. Ezekre kaptam az első szakmai díjakat. Azután szép lassan elérkeztek a nyolcvanas évek, én pedig nagykorú lettem.

Jodie Foster gyerekként

– Mennyire sikerült megküzdened az akadályokkal felnőttként, a filmvilágban?

– Ez az időszak talán az útkeresés volt számomra. Szerepeltem ugyan filmekben, de nem igazán találtam az utamat, legalábbis egy ideig nem. Ennek ellenére nem sopánkodtam, úgy éreztem, így is többet megvalósítottam az életben, mint amennyire számítottam. Ráadásul szerettem azokat a filmeket, amelyekben szerepeltem, még ha nem is lett mindegyik kasszasiker.

– Mi hozott számodra újabb változást?

– Ez a vádlottak című film volt, amelyik 1988-ban készült el. A filmszakma ismét felfigyelt rám, és újabb felkéréseket is kaptam. A kilencvenes éveket is nagyon jól kezdtem. A bárányok hallgatnak 1991-ben jelent meg, azóta pedig kultuszfilm lett. Azután következett többek között a Maverick, a

Nell, az X-akták, a Kapcsolat, majd az Anna és a király.

– A kétezres években is aktív vagy. Mely filmeket készítetted mostanában?

– A Pánikszobát, a Nim szigetét, tavaly pedig az Elysiumot. Úgy tűnik, nincs leál-lás, holott nem gondoltam, hogy eddig megmaradok a filmezésben. Ez hihetetlen számomra. Emlékszem, régen anyukám azt mondogatta, hogy mire nagykorú leszek, a karrierem is véget ér, jobb, ha megbarkozok a gondolattal. Ezt tettem, és úgy számítottam, javítok még egy kicsit a pénzügyi helyzetemen, azután más munka után nézek. Mégis maradtam a filmezésnél, és egyáltalán nem bántam meg. A tanulságot is levontam, nem kell mindenkinek mindent elhinni. Nem lehet előre tudni, hogy mi fog történni.

L. M.

Garaczi László

Arc és hátraarc

(Egy lemúr vallomásai)

Rájövök, mire készülnek, de nem tudok onnan elmenni. A kutyát fejfel előre a csizmába gyömöszölök, fojtott hangon nyuszít. Sabján kipattintja a bicskát. Fémes íz a számban, szürke foltokat látok, leülök a földre. Nem figyelnek, el vannak foglalva, pálinkával locsolják a sebet. Úgy tűnik, megfulladt, de aztán felnyög, mellső lábával a csűr mögé vonszolja magát. Túléli, mondja Sabján a kucsomásnak. Nem először csinál ilyet. Ért hozzá, agronómus lesz.

A szédülés a szememen át jött, a nézésből.

Szabó sem tudta, hogy ezért lógunk ki, kutyát herélni. A bekötőútnál érem utol. A gyufa lángjánál a himlőhelyek gödrei, dühösen tépi el a szájától a cigarettát. Szabó sose kér kimenőt, eltávoztát, nem volt még otthon. Én sem, de ő nem is próbálkozik, nem jelentkezik kihallgatásra.

Tizenkilenc éves vagyok, aknavető, ütegkezelő honvéd elvtárs. Tüzérújonc. Kisbuktás. Jelenleg emgé, azaz mezőgazdasági munkán. Csont a becenevem, még nem voltam nővel. Rágom a körmöm, a lábam izeg-mozog, könnyen elpirulok. A tizennyolcadik születésnapomon arra gondoltam, ha húszévesen sem lesz csajom, akkor vége, annyi, aki húszévesen szűz, az is marad. Alkalmatlan, tehetetlen, önfertőző szörnyeteg, gerince elsorvad, arcán ott a bűn, a gyengeség stigmája, leszokik a társaságról, nem megy ki az utcára, magányosan, nyomorultul végzi. Ez a tudat nem könnyítette meg a helyzetemet a laktanyában. Viszont jó terep volt szavak gyűjtésére, régi szenvedélyem folyamatosan kielégült. Memorizáltam, fecnikre írtam, tápos, gumi, dandár, rajcsúr, csak az első napok termése. A táposról először azt hittem, hadtápost jelent, a megvető hangsúlyból jöttem rá, hogy a tápos én vagyok. Tápos csírke, azaz nyamvadt, előfelvételis állomány. A közép-idős a gumi, pattog, mint a gumi, bejön a körletbe, kitépi a falból a kályhacsövet, szétszórja a kormot, tiszta ganéj itt minden, tíz perc múlva körletszemle.

A rajcsúr a laktanya melletti park, mondjuk, kimenőn fölzedek egy lányt a rajcsúron. Hamar kiderül, hogy nem szedek fel semmilyen nőt a rajcsúron, mert nem kapok kimenőt. Nem részesülök kedvezményben. Szabóval ellentétben én próbálkozom, de

kérelmem, úgymond, összeegyeztethetetlen a szolgálat érdekével. Ráczt főtörzs meg sem várja, hogy jelentsek. Tűnés, vagy szétrúgom a picsáját! Vagy csucsáját? Kihúzza a nevem a kérelemfüzetből, szakad a papír. Csucs, ez is egy jó szó.

Ráczt főtörzs szeme fehérje sárga, arca forradásos, a forradásokban nem nő szakáll, lehet, hogy a csontszövet is roncsolódott. Aknaszedő volt, felrobbant, állítólag egy repeszdarab vándorol az agyában. Húsz éve nem léptetik elő, mert elcsábított egy apácát.

Sok új szót kínált a katonai hierarchia is. Voltak a hallgató elvtársak (katonai főiskolások), a szivatásosok (továbbszolgáló hivatásos állomány), a polpityu (politikai tiszt), a parkettások (kemény váll-lapos főtisztek), és néha látogatóban egy-egy pi-

Garaczi László

zsmás (tábornok, nadrágján piros csíkkal). Főtörzs: fatörzs, alhadnagy: alhangya, és legalul vagyunk mi, kopaszok. Riadt szemű gyohabercik, elővett gecisták, cimmogó kopaszgyíkok. Akiknek a centije valahol Vlagyivosztk alatt csattog, az a papírból kivágott táposcenti.

Kedves Olvasó Tanulók!

Az elmúlt hónap folyamán két ismert magyarországi író, **Zalán Tibor** (1954) és **Garaczi László** (1956) is járt Újvidéken; a Magyar Tanszék Kontaktzóna című rendezvénye keretében találkoztak az olvasókkal. A médiában és a Facebookon is informálódhattok ezekről az eseményekről. Azért mondom, mert ha Újvidéken vagy a közelben éltek, akár el is látogathattok egy ilyen eseményre. Nem mindennapi élmény ám előszóban hallgatni egy író vallomását önmagáról, műveiről!

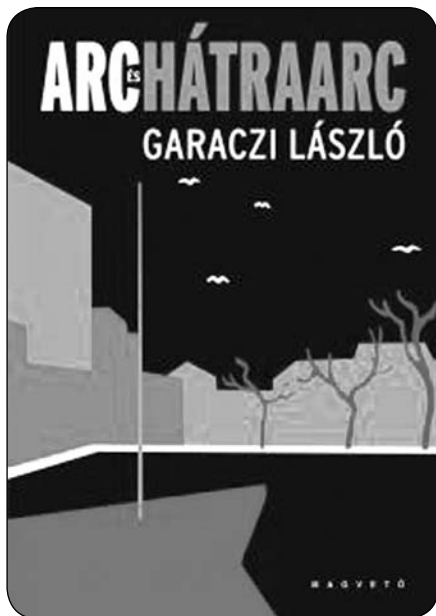
Az ő alkotásaikkal ismerkedhetek meg mai rovatunkban. Garaczi László önéletrajzi regénytrilógiájának (Mintha élnél, Pom-pásan buszozunk!, Arc és hátraarc. Mindhárom rész alcíme: Egy lemúr vallomásai) második részéből már volt részlet kétszer is a Gyöngyhalász rovatban az elmúlt évek során. Most a harmadik részéből, az **Arc és hátraarc**ból közlünk részletet. 2010-ben látott napvilágot. Zalán Tibor közölt verse a **Mi kerül a vászonra?** című, 2000-ben megjelent, gyermekverseket tartalmazó kötetéből származik.

Meg kell mondjam, kicsit dilemmáztam Garaczi regényének bevezető fejezete közlését illetően. Pontosabban az első bekezdést akartam elhagyni, mert egy kissé „erőszakos”. Egy kutya ivartalanítását mondja

el benne az elbeszélő. De hamisnak éreztem volna a gesztust. Hiszen, ha jól belegondolunk, a valóság mindig is erőszakos volt, még a mesék világa is ilyennek mutatja be. Gondoljunk csak a Piroska és a farkas című közismert mesére. Már egy ötéves gyermek is érti, hogy nem egészen egy vadállatról van szó benne, hanem egy szörnyű bűncselekményről (az erőszaktevésről) és annak véres megtorlásáról. És a Jancsi és Juliska? Ugye, egyetlen gyermek sem hiszi el, hogy a mézeskalácsház boszorkánya „fogyasztásra” hízalja Jancsikát... Mi több, ebben a mesében a gyermekrabló, megrontásra készülő kerítő büntette mellett még a gondatlan szülő, a cserbenhagyott gyermek története is ott van.

A lemúr macskamajom-féle állat. Az Arc és hátraarc az elbeszélő életének a sorkatonasághoz (ma már sem Magyarországon, sem nálunk nem létezik ez a formáció) fűződő életrészt meséli el. Érdemes odafigyelni az elbeszélés nyelvi kódjaira. Egy alternatív nyelv, a bakaság nyelve bontakozik ki az elbeszélés menetéből. Nagyon érdekes. Ismertek még ehhez hasonló elbeszéléseket, regényeket? A Gyöngyhalászban is volt már ilyen szöveg.

Bence Erika

Nem tudom, honnan jött ez a szógyűjtési mánia. Hároméves koromig nem szólaltam meg, hiába beszéltek, énekeltek, meséltek, kérdeztek, nem válaszoltam. Bólogattam, dűnnyögtem, grimaszoltam, testbeszéd, az orvos azt mondta, türelem, majd kialakul. A szoba közepén játszottam egy paprikajancsival és egy műanyag katonával, verekedtek, dzs!, dzs!, anya beszólt, hogy kérek-e vajjas kenyeret. Nem válaszoltam. Kiment a szobából. Körbenéztem, sehol senki, kezemben két bábu. Azt mondtam, bohóc, és fölnevettem. Anya úgy hallotta, bohót. Később, ha kérdezték, mi leszek, ha nagy leszek, azt válaszoltam, bohóc vagy katona.

Megtanultam, hogy szavakban beszélek, és a szavakat le lehet írni postásíróval újságpapírra. Erzsébet néni tanítja, később mártogatós vagy szivattyús tollal írunk vonalas füzetbe. Golyóstollal nem szabad, elrontja az írást. Úgy jegyzem meg a szavakat, hogy a régiek között megjelenik egy új, még nem tudom, mit jelent, de érzem a hangsúlyból, a környezetéből, a mellette lévő szavakból, hogy milyen.

Megjegyzem, várom, hogy ismétlődjön, kiderüljön, mik a szándékai. Ízlelgetem a szavakat. A lecke olyan, mint amikor eltörsz egy gyufát, a burgonya bután erőszakos. Szeretem a citromfagyit a Szalay cukrászdában, és szeretem apát és anyát, de ez a két szeretem nem ugyanaz. A szavak több mindent jelentenek. Nem férsz a bőrödbe? Majd beleszorítalak, ha szűk, sziszegi a tornatanár. A szavak pontosak és illedelmesek, mások kétértelműek, rendetlenek, maszatosak és halandók.

Áristom, békekölcsön, ezek ma már nincsenek.

Könyveket olvastam, ami olyan volt, mint ha eddig nem lettem volna biztonságban, végre nyugodtan lehettem egyedül. Egy ideig azt hittem, a könyvek magukban vannak, magukat hozzák létre. Elolvastam a Nemo

kapitányt, és zavart, hogy a végén Nemo kapitány csak úgy eltűnik. Aztán elolvastam A rejtelmes szigetet, ahol Nemo kapitány újra felbukkan, így jöttem rá, hogy a két könyvet egy ember írta, és ez az író. Mindig elolvastam előre egy véletlenszerű mondatot a könyvek közepéről, vártam a meglepetést, mikor odaérek. Mást jelentett, mint először, önmagában. Kezdtém kijegyzetelni a különleges, erős szavakat, amik jótájtak magukért, ilyeneket, mint lesipuskás, céccó, suttyomban, pernye, száműzött, fizimiska, frászkarikát. Fura szavak saját világgal, vadásztam ezekre a magányos, büszke példányokra. Befogtam őket, akár egy-egy ritka állatfajt, a fehér színű, MNOSZ 5617-es szabványméretű dossziémban gyűjtöttem őket.

A szüleim úgy látták, túlzottan magamba fordulok, vettem egy papagájt, Robikát. Elképzeltem, hogy barátok leszünk, délután odaültem a ketrecéhez, és azt ismételtetem, hogy Robika vagyok. Százszor, ezer-szer, milliószor. Robika figyelmesen nézett, néha csiccsentett, de nem szólalt meg, nem mondta, hogy Robika vagyok. Hónapokig tanítottam, ezt a mondatot, hogy Robika vagyok, többször ejtettem ki a számon, mint bármi mást életemben. Érezte, hogy valamit várok tőle. Kihányta az ételt. Nyitva hagytam az ajtaját, hátha a szabadságtól megokosodik. Mire délután megjöttem az iskolából, eltűnt, a szekrény mögé préselte magát. Egészen össze volt lapulva, nem adott ki hangot, nem kért segítséget, pedig hallania kellett, hogy szólítgatom. Partvisnyéllel piszkáltam ki. Másnap is nyitva hagytam az ajtaját. Úgy választotta meg a helyét az ülőrúdon, hogy a lehető legtávolabb legyen az ajtótól. Ha kivettem, visszamenekült. Az ételt továbbra is kihányta. Nem beszélt. Az eladó azt mondta, amikor vettük, hogy Robika száz évig él. Nem voltam benne biztos, hogy ez jó lesz neki. Anyáék úgy döntöttek, hogy elajándékozzuk Robikát egy ismerősnek. Többé nem kísérleteztünk állatokkal. Próbáltam többet lejárni a térre, a foci jól ment, de a nagyok indiánnak csúfoltak a vágott szemem miatt. Mongolredő. Véde a mongolokat a sivatagi portól. Egyszer a lépcsőházban ültem, kezemben egy kavics, barna homokkő kis lukakkal. Jött egy nagylány fentről, odahajolt, egyenként hámozta le az ujjaimat, mit szorongatsz? Egy kavicsot csókolgatsz? Leszaladt a lépcsőn, a kanyarból még visszanezített nevetve.

Vannak, akik magabiztosan élik át a fesztelenség élményét, azt az egyszerű érzést, hogy közülük van ahhoz, amit csinálnak,

ami történik velük. Nekem ez nem ment. A tanárok szerint állandóan grimaszoltam. Pattanások jelentek meg az arcomon, de a bajszom nem nőtt. Nem tudtam, kihez forduljak segítségért. Feküdtem az ágyon, nem olvastam, nem tévéztem, csak töprengtem órák hosszat. Az indiánoknak gyér a szakálluk, szőrtelen a testük. Ami kevés szőr kinő, kagylóhéjjal levakarják. Szerettem az indiánokat, nemcsak a nyíllal lövöldöző indiánt, hanem amelyik nesztelenül surran az erdőben. Sokáig rágódtam a dolgon, mi lenne, ha odaállnék anya elé, és megkockáztatnám, hogy indiánok vagyunk. Megdermed, mozdulatlanul ül a hokedlin, szürke szeme a semmibe néz, olyan a tartása, mint a wigwam előtt ülő törzsfőnöké. Anya tanárnő akart lenni, főiskolára készült, de közbejöttem én. Mikor terhes lett, még a cigarettáról is leszokott, én meg azzal hálálom meg, hogy pófákat vágok óra közben.

Zalán Tibor

Frucsa fénykép

*Babrá! anya hajával a csend,
mintha valami nagy óra, leng
a délután.*

*Kint a kertünkben apa mákja
puha virágát eldobálta,
viszi a szél.*

*A falnál bátyám horgászbotja,
vele halászunk csillagokra
éjjelente.*

*Én a tiszta szobában állok,
állam alatt – riadtan várok –
egy hegedű.*

Zalán Tibor

Tavaszi díjözön

Az idei tavasz is több díjátadót tartogat a könnyűzenei kategóriában. Néhányuk lezajlott ebben a hónapban, vagy épp a múlt hónap végén. Ezekre tekintünk vissza, avagy nézzük sorjába, kik polcai roskadoznak még több díjtól.

Selena Gomez emelkedett ki

Április végén rendezték meg az idei Radio Disney Music Awards díjátadóját Los Angelesben, ahol régi és jelenlegi Disney sztárok is megjelentek. Színpadra lépett többek között **Ariana Grande**, az **R5**, azaz **Ross Lynch** csaknem családi együttese, **Becky G**, a **Fifth Harmony**, **Austin Mahone** és **Zendaya** is.

Az rendezvény legnagyobb nyertese **Selena Gomez** lett, aki hazavihette az év dalának, a legjobban táncolható dalnak és a legfelkapottabb előadónak járó díjat is. A **legjobb együttes díját** a **One Direction**, a **legjobb férfi előadót** **Justin Timberlake**, a **legjobb női előadót** pedig **Demi Lovato** kapta. A **legjobb szerelmes dalt** a **Paramore** tudhatja magáénak, ez a *Still Into You*. **Az év áttörője** a **Fifth Harmony**, a **legjobb új előadó** pedig **Becky G**. **Taylor Swift** *Swiftie*-ei a leglelkesebb rajongók. **A legjobb zenei együttműködést** is **Taylor Swift** valósította meg, méghozzá **Ed Sheerannal**, az *Everything Has Changed* című zeneszámmal. **A dal, amely mosolyt csal ki**, az **Britney Spears** *Ooh La La*-ja, a **legfölbemészőbb új szerzemény** az **Ylvis** *The Fox*-a, a **legbulisabb zeneszám** pedig a **Fifth Harmony**, *Me & My Girls* című dala. A **legjobb film- vagy sorozatdal** kategóriában

Idina Menzel, *Let it Go* zeneszáma győzelmeskedett a *Frozen*-ból. A kirándulásokra **Demi Lovato**, *Made in the USA* dalát ajánlja a Disney Rádió legjobb toplistása **Ariana Grande**, show-együttese pedig az **R5**. A **legstílusosabb előadó** **Zendaya** lett.

Az abszolút győztes: Rihanna

Az iHeartRadio Music Awards a hónap legelején zajlott. A megközelítőleg háromórás rendezvényen sokan felléptek, és szórakoztató show-t produkáltak.

Az abszolút győztes **Rihanna** lett, aki hat jelölésből négyet nyert meg: ő lett az **év előadója**, ő kapta az **év legjobb hip-hop- vagy rapdalának járó díjat** a *Pour It Up*-ra, az év dala is az övé, méghozzá a **Mikky Ekko**val készített *Stay*, és neki vannak a leglelkesebb rajongói, a *Navy*-k. **Az év legjobb duettje** díját **Kesha** és **Pitbull** kapta, a *Timber* zeneszámmal. **Az év felfedezettje** **Lorde**, a rádióállomás kedvenc fiatal előadója **Ariana Grande**, hasonlóképpen pedig **Austin Mahone**. **A legjobb dalszöveg díját** **Miley Cyrus** kapta a *Wrecking Ball*-ért. **Az év alternatív dala**, az **Imagine Dragons** *Radioactive* szerzeménye, a **legjobb countrydal** a **Blake Shelton** *Boys' Round Here* című zeneszáma, a **legjobb elektornikus dal** pedig az **Avicii** és társai együttműködésében készült *Wake Me Up*. **Pharrell Williams** a **legjobb zenemegújítónak járó díjat** vehette át.

A legtöbb díjat Justin Timberlake kapta

A Billboard Music Awards nemrég megtartott Las Vegas-i díjátadóján hologram formájában különleges színpadon bemutatották a 2009-ben elhunyt **Michael Jackson** egyik fellépését. Egy produkciós csapat hónapokig dolgozott azon, hogy a popkirály posztumusz kiadott *Xspace* című albumáról a *Slave to the Rhythm* című dalát megjeleníthessék. Természetesen a díjátadásokra is sor került.

Hét kategória elismerését adták át **Justin Timberlake**-nek, egyebek között a legjobb előadónak, a legjobb Rhythm and Blues albumnak és a legjobb férfi előadónak járó díjat vihette haza.

A legjobb női előadónak **Katy Perry** választották, a legjobb új előadónak pedig **Lorde**-ot. A legjobb rockalbumnak járó elismerést a Las Vegas-i **Imagine Dragons** nevű együttes kapta *Night Visions* című debütáló lemezükért. **Jennifer Lopez** életművéért kapott díjat, míg volt férje, **Marc Anthony** a top latin előadó kategóriában aratott győzelmet. Az online médiában és a közösségi hálón való sikeres fellépésekért is osztottak díjakat: a legjobb digitális dalok előadója **Katy Perry** lett, de **Justin Bieber** és **Miley Cyrus** is vehetett át szobrot.

Összeállította: L. M.

Harry Potter mágikus világa

Folytatódni látszik a Harry Potter-történet, azaz mégsem. Ez azért hangzik kissé zavarosan, mert a filmkészítők ugyan ismét Harry Potter mágikus világába kalauzolják a rajongókat, de egy másik történettel. A Legendás állatok és megfigyelésük egy 2001-ben megjelent fiktív tankönyv, amely a Harry Potter-regényekben a varázslótanoncok tankönyveként jelenik meg. J. K. Rowling ezt dolgozta át filmvászonra trilógiaként. Az első része 2016. november 18-án jelenik meg. A történet Harry Potter születése előtt 70 évvel játszódik, és a legendás bestiákért rajongó Göthe Salmandert követi nyomon. Rowling szerint a New York-ban játszódó történet sem folytatása, sem előzménye a sorozatnak, hanem Harry Potter mágikus világának kiterjesztése.

Ingyenes kiállítás Belgrádban

Szögezzük le, Belgrád nem a világ vége. Egy-egy érdekesítő eseményért pedig mindenképpen érdemes oda kiruccanni. Most egy ilyenre hívjuk fel a figyelmeteket, ugyanis ingyenesen megtekinthető az American Pop Art című tárlat fővárosunkban, ahol a pop art irányzat amerikai legendáival ismerkedhetek meg az érdeklődők, a New Moment Ideas Galleryben. A kiállításon Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Robert Rauschenberg, John Chamberlain, James Rosenquist és Tom Wesselmann több mint harminc eredeti grafikája kapott helyett. A június közepéig láto-gatható kiállítás Živa Škodlar Vujić és Lazar Vujić szlovén gyűjtőkkel együttműködve jött létre. A belépés díjmentes, a tárlat ugyanis a múzeum ajándéka a városnak.

Kiütötte a fogát

Amikor balszerencsés napod van, valamit elügyetlenkedsz, és mindenki rajtad röhög, gondoldj arra, hogy a világsztárok is olykor balfékek. Egyesek nem is titkolják el, ha valami egészen emberi ballépés történik velük. A színpad egyébként is mágikus hely, ahol nemcsak csodák, hanem balesetek is előfordulnak. Michael Bublé temperamentumos előadó hírében áll, aki képes meglepetéseket okozni a színpadon. Ezúttal azonban saját magát lepte meg, még hozzá kellemetlenül, amikor a mikrofonnal véletlenül kiütötte a fogát éneklés közben. A furcsa balesetről ő maga számolt be a közösségi oldalán, mint mondta, a második dalnál történt, és senki sem vett észre semmit, csak ő szenvedett cudarul. Azóta viszont minden rendben van, a fogorvos rögzítette a fogat, így nem kell lemondania az ausztrál turnéját.

TÁBOROZZ VELÜNK!

Az idén is meghirdetjük immár hagyományos nyári táborainkat.

Minden szórakozni, kalandozni vágyó, 14 éven aluli gyermeket várunk.

GYERMEKTÁBOROK 2014

Hajdújárás, Iskola utca 73.

ÜGYESKE KÉZMŰVES- ÉS JÁTÉKTÁBOR

Időpont: július 7-étől 12-éig

ZÜMI SPORT- ÉS KALANDTÁBOR

Időpont: július 14-étől 19-éig

RÉSZLETFIZETES LEHETSÉGES.

Bejelentkezés, infó:

024/758-087, 064/137-88-87, 063/63-52-69

www.facebook.com/koalandpark

Tizenkét év után bezár az iWiW

Június 30-án lekapcsolják a magyar közösségi háló utolsó szerverét is. Az iWiW-et bezárítják.

Nevét az angol Who is Who rövidítéséből kapta, és nem titkolják, azért szűnik meg, mert a Facebook mellett már nem sokan használják. A Facebook malmára hajtotta a vizet az oldal nemzetközi jellege: ott nemcsak a magyar, hanem a külföldi ismerősökkel is tartani lehet a kapcsolatot. Az átlagfelhasználók többsége számára pe-

dig elegendő egyetlen platform, amelyen kapcsolatban lehetnek barátaikkal, ezért a legnépszerűbb oldalra, a Facebookra vándoroltak.

Az iWiW sikereinek csúcán 4,7 millióan voltak az oldal tagjai, és mintegy félmilliárd ismeretséget jelöltek be egymás között. A Várady Zsolt ötletéből kialakított iWiW a Facebooknál egy évvel korábban, 2002-ben indult, 2005 és 2010 között pedig Magyarország leglátogatottabb portálja volt. 2010

Várady Zsolt, az iWiW kitalálója egy cernából készült kapcsolati hálóból

végére az iWiW-re és a Facebookra napi szinten már nagyjából ugyanannyi magyar felhasználó jelentkezett be. Ezt követően azonban a jóval nagyobb tőkével bíró rivális elhúzott a magyar hálózattól.

Díjat nyert a magyar pókerező robot

Második helyezést ért el a 19 éves Hegyesi Donát Sándor debreceni diák szórakozásra és készségfejlesztésre egyformán alkalmas pókerrobotja az amerikai Intel ISEF (International Science and Engineering Fair), a világ legnagyobb középiskolásoknak szóló tudományos versenyén, Los Angelesben. Az 1950 óta minden évben megrendezett ISEF célja, hogy középiskolás tanulók millióit ösztönözze olyan találmányok kifejlesztésére, amelyek pozitív hatást gyakorolnak a mindennapokra. Az idén 72 ország 1784 diákja – közel fele-fele arányban fiúk és lányok – mérte össze tudását és ötleteit Los Angelesben. Hegyesi a pókerrobot első prototípusát évekkal ezelőtt kezdte el fejleszteni, hogy két hobbiját, a póktert és a programozást ötvözze. A robotnak a hardverét és a szoftverét is ő tervezte és alkotta meg, az Intel versenyére már a negyedik prototípussal érkezett. A félbevágott pókerasztalra szerelt kar mozgatja a zsetonokat és a kártyákat, amelyeket a robot kamerák segítségével ismer fel. A gép felismeri a helyzeteket, blöfföl, ha kell, képes a tanulásra, figyelni ember ellenfele taktikáját, és erre építve módosítja úgy a játékát, hogy az összességében minél nyereségesebb legyen.

Hegyesi Donát Sándor a debreceni Tóth Árpád Gimnázium tanulója, az idén érettségizett, és mechatronika/robotika szakon tanul tovább.

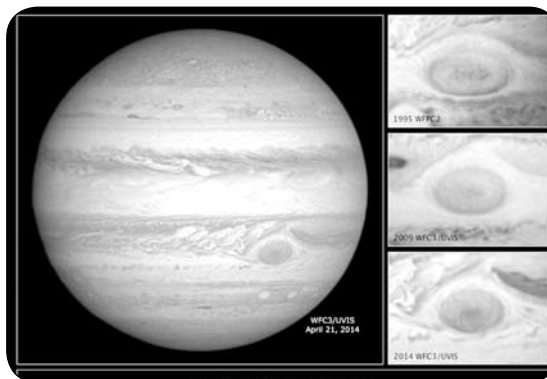
A Jupiter és az évszázados vihar

A Jupiter a Naptól számítva az ötödik bolygó, és messze a legnagyobb a Naprendszerben. Tömege 2,5-szerese az összes többi bolygó együttes tömegének. A Jupitert és a többi óriásbolygót (Szaturnusz, Uránusz, Neptunusz) Jupiter-típusú vagy külső bolygóknak nevezik. A Jupiter Naptól mért távolsága 5,2 csillagászati egység, azaz 778 millió kilométer (1 csillagászati egység a Nap és a Föld átlagos távolságának felel meg, ami kerekítve 150 millió kilométer).

A Jupiter átmérője 142 984 kilométer. A bolygó egyik legérdekesebb légköri formációja a Nagy Vörös Folt, amely amatőr távcsövekkel is jól megfigyelhető alakzat. A folt a bolygó déli féltekéjén, a déli szélesség 20. foka körül található, keringési periódusa nagyjából hét nap. Kialakulásának okai a csillagászok szerint valószínűleg az ellentétes irányú (kelet-nyugati) áramlások által keltett örvények lehetnek.

Érdekes, hogy a több száz éve tomboló óriásvihar – amely korábban akkora méretű volt, hogy Földünk háromszor is elfért volna benne –, lassan zsugorodik, 2014-ben már csak töredéke az egykorinak. A jelenség okát jelenleg is kutatják.

A Nagy Vörös Folt (Great Red Spot, röviden GRS) elliptikus alakú, nagynyomású

Az 1995 és 2014 közötti méretcsökkenést a Hubble felvételei kiválóan szemléltetik

anticiklon. Az első tudományos megfigyelést és leírást csak 1831-ben készítették róla. A megfigyelések szerint mérete az 1930-as évektől folyamatosan csökken, a Hubble-űrtávcső legújabb, 2014-es megfigyelése szerint az átmérője minden eddiginél kisebbre, 16 400 kilométerre zsugorodott. A változás mértéke rendkívül látványos, ugyanis a 19. század végén a GRS átmérője még 41 000 kilométer volt (Földünk átmérője

12 756 kilométer). A NASA Voyager-1 és Voyager-2 űrszondái 1979-ben a gázóriás tanulmányozása során megállapították, hogy a folt átmérője 23 335 kilométerre csökkent. 2012-től a GRS méretcsökkenése még inkább felgyorsult, évente 928 kilométert veszít „de rékből” Formája is változik: ovális alakja egyre inkább kórszerű lesz.

Egyelőre nem ismert, mi okozza a változást. Amy Simon, a NASA Goddard Space Flight Center munkatársa szerint a zsugorodás egyik oka az lehet, hogy az anticiklon kisebb örvények táplálják. A kutató úgy véli, hogy ezek az apró örvények a GRS belső dinamikájában és energiájában olyan változásokat okozhatnak, amelyek a folt nagyságának csökkenéséhez vezethetnek. A jelenséggel kapcsolatban jelenleg is folyó kutatások.

Tudod-e?

A Jupiter és a Nagy Vörös Folt a sci-fi egyik klasszikusában, Arthur C. Clarke űrodüsszeiatriológiájában is felbukkan. A második rész végén elhalványul, majd eltűnik, amikor az idegen civilizáció a Jupitert csillaggá alakítja át.

A makacs kis nyulacska

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy makacs kis nyulacska. Ennek a makacs kis nyulacskának a nyakában szépen szóló ezüstcsengő függött. Ahányszor lépett a nyulacska, annyszor csendült meg a nyakában a csengő, ahányszor pedig nem lépett, annyszor nem szólalt meg a nyakában a csengő.

Meghívta egyszer a sógora a kis nyulacskát ebédre, s jóltartotta, ahogy illik. Mikor hazafelé tartott, a makacs kis nyulacska észrevette, hogy túl sokat evett, mert a hasa a földet súrolja. Körülnézett, hadd lám, hol szunyókálhatna egyet, míg a hasa lepad. Megpillantott az erdő szélén egy karcshú bokrot, fölakasztotta rá szépen szóló ezüstcsengőjét, maga pedig behúzódott alá a fűbe, s mindjárt el is nyomta az álm.

Reggel, hogy felébredt, néz erre, néz arra, hát a karcshú bokor sehol sincs, hanem egy sudár fát lát a helyén. Annak a sudár fának a legmagasabb ágán ott csillogott az ezüstcsengő. A makacs kis nyúl rászólt a nagy fára:

– Hallod-e, te sudár fa, add vissza az ezüstcsengőm!

Mire a sudár fa így válaszolt:

– Dehogyan adom, minek adnám, jó lesz az nekem is.

– Ne legyen makacs kis nyúl a nevem, ha vissza nem adod! – mondta a kis nyúl, s rohant, rohant, amíg a fejszéhez nem ért. A fejszének ezt mondta:

– Hallod-e te fejsze, menj a sudár fához, kérd vissza az ezüstcsengőt, s ha nem adja, vágd ki.

Mire a fejsze így válaszolt:

– Minek tenném, van nekem egyéb dolgom is! – Ne legyen makacs kis nyúl a nevem, ha meg nem teszed! – felelt a kis nyúl, s rohant, rohant, amíg a sziklához nem ért. A sziklának ezt mondta:

– Hallod-e te szikla, menj a fejszéhez, küldd a fejszét a sudár fához, ha nem megy, csorbítsd ki az élet.

Mire a szikla így válaszolt:

– Minek csorbítanám, van nekem egyéb dolgom is.

– Ne legyen makacs kis nyúl a nevem, ha meg nem teszed! – fogadkozott a kis nyúl, s rohant, rohant, amíg a bikához nem ért. A bikának ezt mondta:

– Hallod-e, te bika, menj a sziklához, küldd a sziklát a fejszéhez; ha nem megy, gurítsd bele a vízbe!

Mire a bika így válaszolt:

– Minek tenném, van nekem egyéb dolgom is. – Ne legyen makacs kis nyúl a nevem, ha meg nem teszed! – fogadkozott a kis nyúl, és rohant, rohant, míg a darázshoz nem ért. A darázsnak ezt mondta:

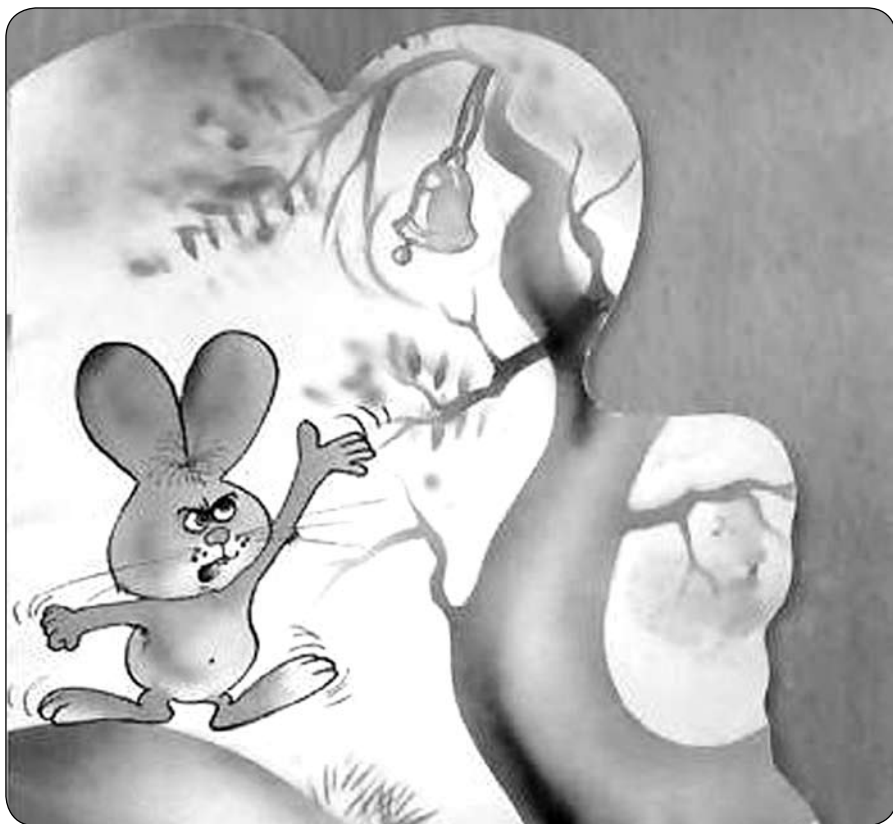
– Hallod-e, te darázs, menj a bikához, küldd a bikát a sziklához, s ha nem megy, csípd meg kegyetlenül.

Mire a darázs így válaszolt:

– Minek tenném, van nekem egyéb dolgom is. – Ne legyen makacs kis nyúl a nevem, ha meg nem teszed! – fogadkozott a kis nyúl, s rohant, rohant, míg a varjúhoz nem ért. A varjúnak ezt mondta:

– Hallod-e, te varjú, menj a darázshoz, küldd a darázst a bikához, s ha nem megy, nyeld le azon nyomban.

Mire a varjú így válaszolt:

– Minek tenném, van nekem egyéb dolgom is. – Ne legyen makacs kis nyúl a nevem, ha meg nem teszed! – fogadkozott a kis nyúl, és rohant, rohant, míg a macskához nem ért. A macskának ezt mondta:

– Hallod-e, te macska, menj a varjúhoz, küldd a varjút a darázshoz, s ha nem megy, tekerd ki a nyakát.

Mire a macska így válaszolt:

– Megtenném örömet, de két napja nem ettem, mozdulni sem bírok. Hozzál nekem tejcsekét, s megteszem, amit kérsz.

Épp arra ment egy szolgáló egy dézsá tejjel. A makacs kis nyúl nagyot kiáltott: jaj, a farkas, itt a farkas! A szolgáló lecsapta a dézsát, s futásnak eredt. A makacs kis nyúl odavitte a dézsát a macskához. A macska megitta a tejét, s odaállt a varjú elé, és ezt mondta:

– Hallod-e, te varjú, menj a darázshoz, s küldd a darázst a bikához, különben kitekerem a nyakad.

Mire a varjú így válaszolt:

– Megyek, megyek, hogyan mennék, megteszem.

Már ott is állott a darázs előtt, és ezt mondta:

– Hallod-e, te darázs, menj a bikához, küldd a bikát a sziklához, s ha nem megy, csípd meg kegyetlenül.

Mire a darázs így válaszolt:

– Megyek, megyek, hogyan mennék, megteszem.

Azzal már ott is állott a bika előtt, és ezt mondta:

– Hallod-e, te bika, menj a sziklához, küldd a sziklát a fejszéhez, s ha nem megy, gurítsd bele a vízbe.

Mire a bika így válaszolt:

– Megyek, megyek, hogyan mennék, megteszem.

Azzal már ott is állott a szikla előtt, és ezt mondta:

– Hallod-e, te szikla, menj a fejszéhez, küldd a fejszét a sudár fához, s ha nem megy, csorbítsd ki az élet.

Mire a szikla így válaszolt:

– Megyek, megyek, hogyan mennék, megteszem.

Azzal már ott is állott a fejsze előtt, és ezt mondta:

– Hallod-e, te fejsze, menj a sudár fához, kérd vissza az ezüstcsengőt, s ha nem adja, vágd ki!

Mire a fejsze így válaszolt:

– Megyek, megyek, hogyan mennék, megteszem.

Azzal már ott is állott a sudár fa előtt, és ezt mondta:

– Hallod-e, te sudár fa, add vissza az ezüstcsengőt, különben kiváglak.

Mire a sudár fa meglátta a fejszét, ijedtében minden ága, minden gallya megremegett. A nagy remegésben odafent a fa tetején megszólalt az ezüstcsengő. Csengett-csilingelt, csilingelt-csengett egész addig, míg a sudár fa vissza nem adta a makacs kis nyulacskának.

– No látod, hogy megttetted – mondta a makacs kis nyulacska, azzal nyakába akasztotta az ezüstcsengőt, s most is ott viseli, ha csak el nem vesztette.

Egyszer volt egy család

Az én családom vezetékeve Bajusz.

Anyukámat Bajusz Rózsának, apukámat Bajusz Tibornak, és a bátyámat Krisztiánnak hívják. Én vagyok a legfiatalabb közöttük, és Rékának hívnak. A mi életünkben fontos szerepet tölt be a család, mert örülünk és szeretjük egymást. Ez abban nyilvánul meg, hogyha valakinek valamilyen problémája akad, akkor közösen megbeszéljük és megoldjuk. Együtt örülünk a sikereknek és a szép eredményeknek. Én büszke vagyok a bátyámra, mert példaképül szolgál nekem. Igaz, néha vitázunk, de a végén mindig megbékülünk, hiszen mindennél erősebb a testvéri szeretet. A szüleink mindent megtesznek értünk. Dolgoznak, hogy nekünk könnyebb legyen, hogy biztonságban érezzük magunkat. Ezért példaképül szolgálnak nekünk. Szerintem mi is hasonlóan fogjuk nevelni a gyerekeinket. A nagyszüleim közül már csak Ilonka mamám él, igyekszünk minél többször meglátogatni őt, hiszen már 81 éves. Tisztelettel tartozunk nekik, mert ha ők nem lettek volna, a mi családuk sem létezne. Elég nagy a rokonságunk, a közelebbieket gyakrabban összejárunk, a többiekkel pedig ünnepnapokon. Ezek a találkozások vidámak és szépek.

A mi családuk számomra a legjobb. Szerintem nem is születtem volna jobb családba.

Bajusz Réka, 5. c, Cseh Károly iskola, Ada

* * *

A négytagú családban Mariskát reggelente anyukája ébreszti.

Mindennap más-más dolgot kell elvégeznie. Ma tejért és kenyérrért kellett elmennie a boltba. Felkelt, megmosta a szemét és a fogát, felhúzta a bakancsát és a kabátját, mivel tél volt, és bokáig ért a hó. Kiment a házból. Elgondolkozott azon, hogy miért neki kell elvégeznie ezeket a feladatokat, hiszen ő még csak nyolcéves, a bátyja pedig tizenhárom éves, mégsem ő kel reggelente.

Amikor odaért a boltba, apukáját pillantotta meg. Éppen a boltból lépett ki. Fel is figyeltek egymásra. Mariska odaszaladt apjához.

– Szia apa, ma, amikor felkeltem, nem találtalak sehol.

– Igen kislányom, tudom, korábban keltem, mivel ma előbb indul a vonatom. Budapestről Bajára kell érnünk tíz órára, így nagyon igyekszünk.

– Ejha, az nagyon messze van ám! Siess apukám, nehogy elkészenek az emberek!

Azzal elköszöntek egymástól.

A kislány története folytatódik. Megvett mindent, amit anyukája felírt egy papírra. Hazaért, de sem anyukáját, sem a testvérét nem találta otthon. Felhívta édesanyját, de az nem vette fel a mobiltelefont.

A kislány nagyon féltette a testvérét, mert a napokban sokat köhécselt. Öt perc múlva anyukája visszahívta, hogy a kórházban vannak a testvéreivel, mivel tüdőgyulladást kapott. Jól felöltözött: kabátot, bakancsot húzott, és elindult a központi kórházba. Ott megpillantotta testvérét és anyukáját. Az anyuka a fia ágya mellett ült és sírt. A lány is sírva fakadt, mert bántotta a lelkiismerete. Testvére már vagy tíz órája volt kórházban, és nem tudták, mi van vele. Benyitott az orvos.

– Jó napot, doktor úr! Mi baja a kisöcsémnek?

– Jó napot kívánok! Csak egy kis tüdőgyulladást kapott, nem veszélyes. Holnap már hazaengedhetjük, ha az éjjel nem lesz fulladásos rohama.

– Hála istennek! – sóhajtott az anyuka.

Egész éjjel a fiúval maradtak mindketten.

Dékány Áron, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Várjuk munkáitokat!

A nyeremények sem maradnak el

Pályázatunkkal szeretnénk veletek közösen megkeresni és megtalálni a választ a következő kérdésekre: milyen szerepet tölt be a család az életetekben; miért jó, ha van testvérünk, vagy vannak testvéreink; miért tisztelitek a szüleiteket, illetve, ha tehetnétek, mit változtatnátok meg rajtuk; vajon a nagyszülőkkel, rokonsággal hogyan tartjátok a kapcsolatot; ti milyen családot szeretnétek egyszer magatoknak...

Pályázatunk ebben a tanévben, de a következő tanév első nyegyedében is nyitva fog állni előttetek. 2014. november 10-éig fogadjuk a fogalmazásokat, melyeket lapunkban is megjelentetünk. Amennyiben túl sok fogalmazás érkezne, válogatáshoz leszünk kénytelenek folyamodni. December elején szakmai zsűri értékeli a teljesítményt, a legsikeresebb munkák szerzőit jutalomban részesítjük. Az ünnepélyes díjkiosztót a 2014/15-ös tanév első félévének vége előtt, tehát karácsony előtt szervezzük meg. Az első három helyezett nyereményben részesül. Ők az óbecsei Than Emlékházba látogathatnak el négy főre szóló családi belépővel, de könyvajándékra, és talán másra is számíthatnak.

Munkáitokat a következő címre várjuk: Jó Pajtás (Fogalmazásíró-pályázat), 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., vagy a következő e-mail címre: jopajtás.szerk@magyarszo.com – a tárgyban kérjük tüntessétek fel: pályázat.

Sok sikert kívánunk!

A játszma folytatódik!

Fekete-fehér nap a csantavéri Hunyadiban

Immár harmadik alkalommal került megrendezésre a Sakkozni akarok! Sakkművészeti szemle és sakkverseny a Vajdasági Tehetségsegítő Tanács szervezésében és a Hunyadi János Általános iskola vendéglátásában.

Főszerző Rózsa Zsombor, iskolánk sakk mestere volt, akitől tanulóink már eddig is rengeteget tanultak a játék fortélyairól, s akinek köszönhetően számos eredményes sakkzó öregbíti iskolánk hírnevét.

A rendezvény május 16-án 10 órakor vette kezdetét. De Negri Ibolya, a VATT elnöke köszöntötte a diákokat és felkészítőiket.

Az ünnepi műsor keretein belül hallhattuk az iskola kórusát, valamint Borbély Jácint, Janković Maja és Barna Liliána szólóénekét. A világbajnok Kozmix Dance Klub Sakkzó táncolva! elnevezésű táncprodukciója letaglóztta a közönséget. A megmérettetés Maglai Jenő polgármester nyitotta meg szimbolikus első sakk lépésével.

Miközben a diákok pihenőt tartottak két megmérettetés között, László Renáta sminkmester varázsolta arcukra kedvenc sakkfiguráikat, vagy éppen az egész sakk táblát. Míg az eredményre várokoztak, a versenyzők sakk-kvizen vettek részt, ahol

jó válaszait edességre cserélhették. Sok örömteli pillanatot nyújtott a mai nap a tanulóknak. A rendezvény befejeződött, de a játszma folytatódik!

A szeretet csodás ereje

Szelektív hulladékgyűjtést szerveztek az elmúlt héten a csantavéri Hunyadi János iskolában a Caritas szeretetszolgálat segítségével. A sikeres akciónak köszönhetően a diákoknak alkalmuk nyílt elutazni Szabadkára, a Caritas székházába.

Farkas Viktória, az iskola 7. b osztályos tanulója tudósított bennünket az eseményről.

Perc Márta önkéntes vezetett el minket a hatalmas épületbe, amely egy gyönyörű templommal szemben helyezkedik el, ahol Tamási Hajnalka titkárnő készségesen fogadott bennünket. Az egyesületben megismerkedtünk ft. Dobai Istvánnal, a ludasi plébánossal, aki tíz éve vezeti a Caritast. Hobbija a fényképezés, videózás, számítógépezés, barkácsolás. Ebben az irodában találkoztunk Ricz Gáborral, a szeretetszolgálat koordinátorával. Megtudtuk tőle, hogy a Caritas görög eredetű szó, magyarul szeretetet jelent. Ez a nonprofit szervezet minden országban, a világ szinte minden kontinensén jelen van. Vallási, politikai és nemzeti hovatartozástól függetlenül világszerte ugyanaz a célja: őszintén, szeretettel elvégezni a feladatuknak érzett munkát, amely olykor édes teher a számukra.

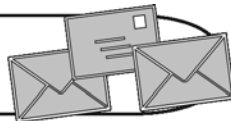
Megerősödött bennem az érzés, hogy mindenkit szeretni, segíteni kell, és senkit sem szabad ok nélkül elítélni. Adni jó, és ha mást ezzel boldoggá teszünk, mi is azok leszünk. Az egyházmegyei Caritas egy csodálatra méltó és segítőkész egyesület: szegény sorsban élőkön segít, beteg embereknek adományokat gyűjt, gyógyszert biztosít, és olykor a házi ápolást is megszervezi. Örültem, hogy megismerhettem Perc Mártát, aki szabad idejében a rászorulókon segít, és az őszinte jó szándék vezérli.

Van fényképed házi kedvencedről? Oszd meg velünk!

Dalton névre hallgat a képen látható boxer, **Németh V. Zsóka**, az adai Cseh Károly iskola ötödikes tanulójának kedvence. Zsóka szerint nagyon szeret játszani, a szemé mindig csillog, erős, lábával szinte üt, és méltóságteljes. Még csak 11 hónapos, de máris több trükköt ismer: leül, lefekszik, ugrik ugraton keresztül, forog, kergeti a farkát, ha arra kérjük. Nem csoda, hogy Zsóka kedvence.

MIZUJS?

Kirándulás Kiskunmajsára

Május 1-jén Kiskunmajsán jártam a gyógy- és élményfürdőben. Ott ragyogó idő volt, meglepően más, mint itthon, ahol egymást követték a zivatarak.

Kiskunmajsza egy elég nagy fürdőhely, ahol van gyógyvíz és élményfürdős medencék is. Fedett medencék is vannak meg kintiek is, legalább öt-hat. Vannak csúszdák, medencék masszázskáddal, vagyis jakuzzival és zuhanymasszázsokkal – azt sem tudni, hányféle. Legjobb volt az örvényfürdő és a hullámedence, meg a csúszdák. Hideg- és meleg vizes medencék is vannak. Ezeken kívül van sószoba és többféle szauna is. Játzóterek, étkező és büfék is a fürdőzők rendelkezésére állnak.

Az interneten elolvastuk, hogy a kunok török eredetű népek voltak, akik a 14. században telepedtek le Magyarország középső részén, a mai Bács-Kiskun megye térségében. Beleolvadtak a magyar népességbe, de korábban sok bajt okoztak, még egy királyt is megöltek, ő IV. (Kun) László volt.

Kiskunmajsának több mint 11 ezer lakosa van. Ők a kunok leszármazottjai, mint a kiskunhalasai vagy a kiskunfélegyházaiak is.

Zámbó Illés, 6. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

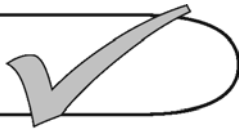
Főzni jó dolog!

Minden évben, így az idén is megszervezték Magyarcsere nyén a Kakaspörköltfőző versenyt. Így hát a csoportunkkal, Kontinensek néven mi is beneveztünk a sorrendben VI. főzőversenyre. Azért választottuk ezt a nevet, mert azok főztek, akik a földrajzversenyen is jeleskedtek.

A versenyre április 26-án a csere nyei Vadászotthonnál került sor. Fél kilenckor raktuk fel a pörköltet a bográcsba főni. Közben reggeliztünk, beszélgettünk és fényképeztünk. Csak a mi csapatunkban voltak diákok és tanárok is. A pörkölt délre lett kész. Egy tálba szedtünk a pörköltből, és közösen vittük a zsúrihoz. Fél egykor ebédeltünk. Az osztálytársainkat is meghívtuk, akik természetesen el is jöttek. Ebéd után kürtös kalácsot ettünk, amit a kisoroszi asszonyok sütöttek. A jó hangulatról a magyarcsere nyei Ady Endre Művelődési Egyesület zenekara gondoskodott. Három órakor kezdődött a kultúrmműsor, ahol a kis néptáncscsoport és Oláh Anita osztálytársunk énekelt. A műsor után feltörték az 5 kg-os csokitójást, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat ajándékát. A tojásból mindenki kapott egy kis darabot. A csokievés után következett az eredményhirdetés. Minden csapatnak köszönőlevél és egy cseréptányért volt a jutalma, a díjazott csapatok pedig serleget érdemeltek ki.

Nekem nagyon tetszett a verseny, megbeszéltük, hogy máshova is elmegyünk, ha hasonló rendezvényt szerveznek.

Kiss Zsanett, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsere ny

Könnyen szót értesz másokkal?

Jók a kommunikációs képességeid, vagy még van mit fejlődnöd e téren? Megtudhatod tesztünkben!

1. A barátod megígérte, hogy visszahív, de nem tette. Mit cselekszel másnap?

- a) Úgy teszek, mintha minden rendben volna, pedig nagyon dühít.
- b) Bármit kérdez, csak tömönatokban válaszolok. Majd csak észreveszi magát.
- c) Megkérdem, miért nem hívott vissza.

2. Gondold végig, ki szokta kezdeményezni a beszélgetéseket a hétköznapiakban!

- a) Mindig én. A barátaim és a családom szerint senkit sem hagyok szóhoz jutni.
- b) Jobban szeretek hallgatni, mint beszélni. Figyelek, és ha kell, válaszolok.
- c) Én is, mások is: nagyjából egyformán.

3. Az osztályfőnökkel beszélgetsz. Milyen közben a testbeszéded?

- a) Összefonom a karjaimat.
- b) Összevissza hadonászok a kezemmel, miközben magyarázok.
- c) Közelebb lépek hozzá.

4. A barátod tesz egy megjegyzést, amivel nagyon nem értesz egyet. Mit csinálsz?

- a) Nem szólok. Nem mutatom, hogy nem osztom a nézeteit.
- b) Hirtelen témát váltok, hogy ez lehetőleg ne merüljön fel még egyszer.
- c) Elmondom, hogy értem, amit mond, de nem értek egyet vele.

5. Amikor kihívnak felelni a táblához, mindig a tanár szemébe nézel?

- a) Nem, nem jellemző.
- b) Néha igen.
- c) Persze.

Értékelés

Legtöbb az a válasz: Elég nehezen

Nem megy könnyen, hogy megértesd magadat másokkal. Ha szeretnél is valamit, inkább elhallgatod, visszafogod magad.

Legtöbb a b válasz: Néha jól

Ha elég önbizalmas van, akkor könnyedén és érthetően fejezed ki magad. De ha éppen rosszkedvű vagy, akkor nincs kedved semmihez és senkihez, ilyenkor mély hallgatásba burkolózol.

Legtöbb a c válasz: Nagyon jól

Most is és a jövőben is könnyedén teremtasz kapcsolatot akár idegenekkel is. Szinte minden helyzetben feltalálod magad. Csak arra kell vigyáznod, hogy másokat is hagyj szóhoz jutni.

Horoszkóp

Kos

Úgy érzed, nem kapod meg azt az elismerést a munkádért, ami járna neked. Ne aggódj, hamarosan a környezeted is észreveszi, mekkora zseni vagy. Türelem!

Bika

A legváratlanabb időpontokban pörög a legjobban az agyad, így mindig legyen nálad olvasnivaló: lehet, hogy pont a buszon jegyzed meg a legfontosabb dolgokat.

Ikrek

Erőteljesebben kell koncentrálnod, különben semmivel nem fogsz egyről a kettőre jutni. Ha bizonytalan vagy, kérj segítséget, de ne mismásolj!

Rák

Minden a megfelelő hozzáálláson fog múlni a héten: ez részben jó hír, részben viszont azt jelenti, hogy a szokásosnál jóval figyelmesebbnek kell lenned.

Oroszlán

Lehet, hogy tájékozottabb vagy a többiekénél, de ezt nem kell mindig az orruk alá dörgölnöd. Ha kérdeznek, légy a segítségükre, de a prédikációra senki sem kíváncsi.

Szűz

Elérkezett a pillanat, hogy kicsit elgondolkozz jövőbeli terveiden. Nagy változásokra vagy képes, csupán a fantáziádat kell használnod. Emlékezz: nincs lehetetlen!

Mérleg

Lesz egy-két necces helyzet a héten, de ne kifogásokat keress: gondold végig tisztán, mi miért történik, és használd az érvelőképességedet. Szükséged lesz rá.

Skorpió

Nagyon fontos az időztetés: ha rossz pillanatban kapod el a szüleidet vagy a tanáraidat, sokat árthatsz magadnak – feleslegesen. Tudd, hogy mikor kell lépned!

Nyilas

Senkinek sem az az első gondolata rólad, hogy konzervatív vagy, de a héten mégis tartsd magad a jól bevált elképzelésekhez és tempóhoz. Ne kapkodj, mert megjárhatod!

Bak

Igazán kellemes meglepetésre számíthatsz a héten, de akármekkora is dob a mindennapjaidon, nem kell túlzásba vinned a hálálkodást érte. Megérdemelted, ez a lényeg!

Vízöntő

Ne ítélj elsőre! Mielőtt bárkivel is konfliktusba keverednél, próbáld megismerni az illetőt vagy a helyzetet, amelyben van, különben igen kínos szituációba keverhatsz!

Halak

Néha tedd kicsit félre a sok tennivalót, és ápolj a kapcsolataidat! Egy-egy kedves szóval is közelebb kerülhetsz másokhoz, és sosem tudhatod, mire lesz szükséged a jövőben!

„Kedves Bizi!

Egy újdéki lány vagyok. Tizenhárom éves. Szerelmes vagyok egy nálam 10-11 évvel idősebb fiúba. Jelzései alapján úgy gondolom, tetszem neki, ám nem vagyok benne biztos. Egyszer leveleztünk, de később már nem válaszolt. Én továbbra is úgy érzem, összeillünk. Félek, hogy gondot okoz számára a korkülönbség. Mit tegyek? Kérlek, segíts!

Tündérke”

Válasz:

Kedves Tündérke!

Jól gondold, a 23-24 éves kor, a 13 évvel szemben óriási különbséget jelent, mind gondolkodásban, mind érzelmi fejlettségben, a társasági, de főleg a szexuális élet szempontjából. Neked az általános iskola befejezésére kell összpontosítanod, ő meg már lassan a munkába állással és a családalapítással kell, hogy foglalkozzon. Lényegében nem illetek össze, még akkor sem, ha pillanatnyi vonzódás ébredt fel benneteket. A fiú bizonyára józanul átgondolta a dolgokat, és döntött, amikor megszakította veled a levelezési kapcsolatot. Fogadd el a döntését. Foglald le magadat az iskolával, tanulásal, barátnővel, mindazzal, amivel egy 13 éves lány foglalkozik. Biztos, hogy nemsokára megtetszik egy korban is hozzád illő fiú, akivel közös lesz az érdeklődési körötök.

„Kedves Bizalmas sorok!

Én egy 14 éves lány vagyok. Nagy problémám van, beleszerettem a legjobb barátnőm fiújába. Majd megszakad a szívem, mert én voltam az, aki összehozta őket. Nagyon szerelmesek egymásba, minden szabad percüket együtt töltik. A fiú is nagyon jó barátom, és szerintem, ha szakít is a barátnőmmel, köztünk nem lehet semmi sem, pont azért, mert nagyon jó barátok vagyunk. Már lassan fél éve szenvedek miatta, de nem merem bevallani neki, mit érzek, mert megszakadna a barátságunk. Nem tudom, meddig sikerül hallgatnom. Őrület! Kérlek, segíts!

Tinike”

Válasz:

Kedves Tinike!

Nem egyedi eset a tiéd. Mindig is vonzódtál a fiúhoz, különben nem barátkoztál volna vele. Most, amikor megláttad, hogy valójában mennyit ér, többet szeretnél tőle. Ha megvizsgálod azt, amit írtál nekünk, meglátod, hogy több szempontból is elérhetetlen a fiú számodra. 1. A barátod. 2. A legjobb barátnőd fiúja. 3. Nagyon szerelmesek egymásba, és rózsaszín felhőn lebegnek. 4. Ha mondasz valamit, elveszíted mindkettőjük barátságát stb. Két lehetőség van: A.: Könnyítsz a lelkedben, és bevallod, mit érzel, közben számolsz azzal, hogy elveszítheted a barátaidat. B.: Egy időre eltávolodsz tőlük, és más dolgokkal kötőd le magad, hogy eltereld a szerelmükről és a fiúról a figyelmedet. Nem kell minden alkalommal velük lógnod. A szünetekben csatlakozz másokhoz, hogy távolabb legyél attól a helytől, ahol ők tartózkodnak. Ha nagyon boldogtalannak érzed magad, vedd fel a tornapődöt, és menj el futni, vagy iratkozz be valamilyen táncra, salsára, zumbára stb. Az idő meg majd megteszi a magáét. Biztos, hogy nemsokára olyan fiú dobogtatja meg a szívedet, aki szabad lesz, és kölcsönösen vonzódtok egymáshoz. Legyél türelmes magaddal, és ne feledd lekötni magad, hogy ne álmodozhass.

„Kedves Bizalmas sorok!

Hetedik osztályos lány vagyok, és járok egy 8. osztályos fiúval. Közünk minden nagyon jó. Újév óta együtt vagyunk. Nagyon szeretem. A gondom az, hogy amikor valamin egy kicsit is összeveszünk, vagy valamiben nem értünk egyet, kikapcsolja magát, és nagyokat

hallgat. Úgy tesz, mintha nem érdekelné a dolog, és nem akar róla beszélni. Ez engem rettenetesen idegesít, különösen akkor, amikor téved, és nincs tudomása róla. Nem értem, miért nem hajlandó a problémát rögtön megoldani. Így úgy tűnik, hogy nem érdekli, hogy én mit gondolok. Kérlek, adj tanácsot, mit tegyek, hogyan tudassam vele, hogy nem tetszik a viselkedése.

Lilien”

Válasz:

Kedves Lilien!

Tudnod kell, hogy konfliktus esetén mindenki másként reagál. Van, aki gyorsan tűzbe jön, kiabál, de vannak, akik inkább visszahúzódnak, elkerülik az összetűzést, ezért inkább nem szólnak semmit sem. Kivonják magukat a konfliktushelyzetből testileg is (pl. kimennek a szobából). Mivel nagyon szereted a fiúdat, és különben jól megvagytok, fogadd el olyannak, amilyen. Térj napirendre afölött, hogy különböztök egymástól olyankor, amikor valamiben nem értetek egyet. Ha legközelebb összekaptok valamin, mielőtt veszekedés lenne belőle, vegyél egy mély lélegzetet, számolj tízig, és gondoldj arra, ami miatt kedveled a fiúdat, és ne arra, ami idegesít nála. Ha pedig legközelebb az iskolában konfliktus-megoldási vagy kortárs mediációs műhelymunkát szerveznek, kapcsolódj be, hogy minél többet megtudj ebben a témában, hogy könnyebben tudjad kezelni a helyzeteket. Közben megtanulod, hogyan segíthetsz másoknak, hogy közös nevezőre jussanak, és kibéküljenek.

„Kedves Bizi! Segíts!

Tizenhárom éves vagyok, röplabdaedzésekre járok háromszor hetente, és minden más sportot is kedvelek. 167 cm magas, és 65 kilós vagyok. A gondom az anyukám, aki állandóan azt hajtogatja, hogy kövér vagyok. Én úgy látom, hogy nem így van. Mondom is neki, hogy sportolok, sokat mozgok, de szerinte ez nem elég. Kérlek, adj tanácsot, mit csináljak, hogy az anyukám békén hagyjon a kilókkal meg a kinézéssel.

Dianna”

Válasz:

Kedves Dianna!

Ami a testmagasságodat és a kilóidat illeti, igazad van, egy serdülőkorban lévő fiatal sportoló lánynak megfelelő a testsúlyod. Az édesanyák általában a legjobbat szeretnék a gyermeküknek. Ha az iskola- és a sportorvos nem tett megjegyzést a testsúlyodra, az anyukádnak is el kellene fogadnia ezt a tényt, még akkor is, ha ő mást tart ideális testfelépítésnek. Próbáld meg megmagyarázni neki, hogy te jól érzed magad a bőrödben, meg vagy elégedve, és hogy tetszik a sportos alkatod. Ha nem tudod meggyőzni, egyszerűen ignoráld a megjegyzéseit. De mindenféleképpen oda kel figyelned, hogy kiegyensúlyozott, egészséges étrended legyen, hogy kevesebb péksüteményt, kalácsot, rágcsálnivalót fogyassz, több gyümölcs és zöldségféle, teljes kiőrlésű gabonaféle és zsirmentes húсок kerüljenek a táányérodba. Éhezni nem szabad. Feltétlenül reggelizz, és ne hagyd ki a tízórait és a délutáni uzsonnát sem, figyelj oda, hogy meglegyen az ötszöri étkezés naponta. Persze a minőség mellett a mennyiségre is ügyelni kell, többször kevesebb az ideális. Ha odafigyelsz az étkezésre, biztos, hogy hosszú távon eredményes leszel a testalkatod megőrzésében.

Mit tudsz az energialevelekről?

Fáradt vagy és kimerült? Szeretnéd egy kicsit felturbózni magad? Első gondolatod a problémára egy jóízű energialevele? Ne tedd! Egyre több fiatal fogyaszt energialeveleket, és egyre több fiatal tartozik az energialevelel-függők táborába. Lássuk, miért nem ajánlott a rendszeres fogyasztásuk.

Mi az energialevelel?

Az energialevelel olyan üdítőital, amely egy bizonyos ideig fokozza az emberi szervezet anyagcseréjét, az ébrenléteket és a teljesítőképességet. Arra az esetre lettek kifejlesztve, amikor szervezetünknek gyors energiapótlásra van szüksége, huzamosabb ideig fontos megőrizni szellemi frissességünket, pl. éjszakába nyúló tanulás esetén. A benne található stimuláló szerek növelik a vérnyomást és a pulzusszámot, kiszáradják a testet, és megakadályozzák az elálmósodást.

Miért veszélyes az energialevelel?

Habár az energialevelel egyik összetevője sem tűnik túl veszélyesnek önmagában, viszont az összetevők kombinációi veszélyesek lehetnek. Energiakoffein és energialevelel között azonban óriási különbség van. Legtöbbjében ugyan valóban biztosít több energiát, de egyéb, nemkívánatos hatásokkal is rendelkezik. Tartalmaznak szőlőcukrot, vitaminokat, ásványi anyagokat, nagy mennyiségű koffeint és taurint.

Koffein

Az energialevelel koffeintartalma igen széles skálán mozog. Megfelelő tájékoztatás hiányában a legtöbb fiatal nincs tisztában vele, pontosan mennyi koffeint visz be a szervezetébe egy-egy ilyen ital elfogyasztásakor. Egy átlagos háromdecis kóla körülbelül 35 milligramm koffeint tartalmaz, míg egy kis csésze kávé 80–150

milligrammot. Ehhez képest egyes energialevelel akár 500 milligramm koffeint is tartalmazhatnak.

A koffeinmérgezés leggyakoribb tünetei az idegesség, nyugtalanság, álmatlanság, gyomorideg, remegés, gyors szívverés, pszichomotoros nyugtalanság. A nagy adag koffeintól emelkedhet a vérnyomás, heves szívdobogást okozhat, ingerlékenység és szorongás léphet fel, de fejfájás és álmatlanság is bekövetkezhet.

Taurin

A taurin élettani hatása még csak részben ismert. Szerepet játszik a membránokon keresztüli kalciumáramlás szabályozásában, egyes szövetek normális működésében, az inzulinhoz hasonlóan elősegíti a glükóz sejtekbe áramlását, ezáltal nő a fizikai teljesítőképesség, csökken a vércukorszint. Méregtelenítő és antioxidáns hatással is rendelkezik. Elsősorban állati eredetű ételek tartalmazzák: hal, húskok és belsőségek.

Taurinra tehát szüksége van a szervezetünknek, viszont a túlzott taurinbevitel veszélyes lehet.

Energialevelel és sport

Az energialevelel hipertóniás italok, vagyis magasabb bennük a folyadéknyomás, mint ami az emberi szervezet sejtjeiben van, ezért nem alkalmasak a szomjoltásra. Az energialevelel egyes alkotórészei vízelvonó hatásúak, és ezáltal a test kiszáradhat nagy fizikai megterhelés közben. Ráadásul nagyon sok cukrot és kalóriát tartalmaznak, és így elhízáshoz is vezethetnek. Ezek a hatások nagyon károsak is tudnak lenni, hogyha sportolás közben fogyasztjuk. Ezért sportolás közben semmiképpen ne fogyassz energialevelel!

Fiúknak a bőrápolásról

Cszlássunk el minden kételyt: az a fiú, aki ápolt és illatos, az nem ufo, hanem igenis egy igényes ember. Aki ebben még kételkedne, annak jusson eszébe, hogy a kőkorszak végleg lezárult.

A fiúk is bátran ragadhatnak arclemosót, hidratáló krémet, vagy ha úgy tartja kedvük, még a kozmetikushoz is elmehetnek. Ha fiú vagy, és még csak barátokozol a gondolattal, kicsit irulsz-pirulsz, akkor íme pár jó tanács.

Kamaszkorban a hormonális változások miatt sokkal zsírosabb, pattanásosabb a bőr, de ne aggódj, van megoldás:

- Minden reggel és este töröld át az arcodat arctejjel és tonikkal. Vigyázz, hogy olyan tonikot használj, amelyik alkoholmentes, mert különben nagyon kiszárad a bőröd.

- Ha inkább száraz a bőröd, használj könnyű hidratáló krémet, de ez tényleg csak akkor ajánlatos, ha nagyon-nagyon száraz a bőröd. Ha pedig nagyon zsíros, akkor maradjon csak a reggeli és esti arclemosás a bőrtípusodnak megfelelő anyagokkal.

- Ha a bőröd nagyon pattanásos, gyulladt és zsíros, feltétlenül keress fel egy bőrgyógyászt vagy egy kozmetikusot. Bár a kozmetikusok nem kezelhetik a gyulladt, aknés bőrt, de jó tanácsokkal el tudnak látni.

- Fogyassz rengeteg zöldséget, gyümölcsöt! Hidd el, nagyon sokat számít!

- Ásványvíz, ásványvíz és még egyszer ásványvíz! Nem pótolja sem a kóla, sem semmilyen cukros folyadék. Bőrünk szépségéhez elengedhetetlen a víz folyamatos pótlása.

Fiúk, hajrá! Előre a szépülés útján!

Fejleszd a memóriád!

Az izmaid növeléséhez edzőterembe jársz, futsz, túrázol. Ugyanígy edzeni kell a tested legfontosabb részét: az agyadat is. Így gyorsabb és jobb lehetsz a tanulásban.

Dolgoztasd a memóriád!

A memóriát nagyban fejleszti, ha bizonyos dolgokra, eseményekre visszaemlékezünk, illetve ezeket másokkal megbeszéljük. Az agytevékenységet bármilyen, a memóriát érintő feladat (új adatok begyűjtése, azokra való emlékezés, azokról való gondolkodás) fejleszti. Kiváló gyakorlat ehhez, ha például elmeséled valakinek, hogy milyen érdekes- ségeket láttál a múzeumban.

Csinálj valami újat – többször

Azzal, hogy elkezdesz valami új dolgot cselekedni, amit egyébként nem csinálnál, máris új, értékes idegpályák kezdenek fejlődni az agyadban. Ne gondold nagy dolgokra, először kezd kisebb feladatokkal!

Tanulj valami újat!

Minél többet használod az agyad, annál jobban fogsz teljesíteni. Például egy új nyelv tanulásával arra készíted az agyad, hogy teljesen új módon gondolkodjon, új módon fejezd ki magad.

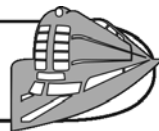
Mozogj!

Igen, valóban, a testmozgás nemcsak a testedet mozgatja meg, hanem az agyadat is. Szűk 20 perc mozgás megkönnyíti az információfeldolgozást és fejleszti a memóriát.

Egyél étcsokoládét!

A hal, a gyümölcsök és a zöldségek segítenek az agy működésének optimális állapotában. Mégis az étcsokoládé fokozza leginkább a teljesítményed. Mikor csokoládét eszel, az agyad dopamint termel. A dopamin segít abban, hogy gyorsabban tanulj, és több dologra emlékezz.

Most már tudod, hogyan kell edzened az agyadat, itt az ideje, hogy hozzáállás!

Dracula nyomában Töröcsváron

Egészen romantikus az a vár, melyben egykor a kegyetlen Vlad uralkodott

Ki ne hallott volna Draculáról?! A világ leghíresebb vámpírját *Bram Stoker* író szerző 1897-ben teremtette meg híres regényében, amely azért kicsit különbözik a valóságban létező „eredetijétől”. A világhírnevet mégis a későbbi filmek hozták meg Draculának, megszemélyesítői közül a legsikeresebb a magyar származású hollywoodi színész, *Lugosi Béla*.

Igazából a Vlad keresztnév román megfelelője a Dracula. Létezett is egy III. Vlad nevű havasalföldi fejedelem, aki a feljegyzések alapján kegyetlen természetéről vált hírhedtté. „Karóbahúzó Vlad” vagy „Dracula gróf” néven híresült el, mert uralkodása alatt a kis értékű lopásért is karóba húzás járt. Kedvelt kínzási módszerei között szerepelt az élve karóba húzás, testcsonkítás, nyúztatás és – az ezek után megváltásnak tekinthető – lefejezés. A nevet édesapja, Dracul után kapta, a Sárkány Lovagrendbe való belépésekor vette fel a szóban forgó Sárkányos (Dracul) nevet.

Mostanság sokan keresik fel a világ minden tájáról azt a kastélyt, melyben III. Vlad élt. Rendkívüli helyen épült, hihetetlenül szép, így nem csoda, hogy turisták száza, ezrei fordulnak meg az épületben. Talán felesleges mondani, hogy nem csupán a táj és épület középkori hangulata, egyedisége vonzza a sok-sok embert, hanem a legendából és horrorfilmből ismert Dracula gróf emléke. A **kastély** (románul Castelul din Bran) Brasótól 30 kilométerre, a töröcsvári (Bran) szoros előtt álló Töröcsvár falu mellett helyezkedik el. I. Lajos magyar király engedélyével 1377-ben épült a mellette elhaladó fontos kereskedelmi út ellenőrzésére és a havasalföldi román vajdák betörései ellen. Fekvéséből adódóan a nehezen bevezhető várak közé tartozott. A 15. században a kastélyt állítólag **Dracula gróf** Vlad Tepes uralkodó használta. A kastély ma múzeummékként működik, mellette pedig egy kis falumúzeum található. A belső helyiségekben a román királyi család emléktárgyaiból álló állandó kiállítás is megtekinthető.

A kastély 100 m magas hegyen épült, trapéz alaprajzú, belsőtoronyos vár. A várnak egyetlen bejárata van, egy vastag falú, szűk bejárható kaputorony, melyhez eredetileg elmozdítható falépcső, ma kőlépcső vezet. Az északi oldalon, egy kétemeletes torony, mellette egy hétmeletes, befelé keskenyedő, négyszögű bástya magasodik, amelynek tetejére egy figyelőtornyot építettek. A nyugati oldalon egy kerek torony alagsorában nagyon alacsony bejárható, ablaktalan börtön volt. Földszintjén a darabontok szobája volt, az udvar közepén pedig a kb. 70 m mélységű kút található.

A vár viharos történetéből kiemelni, hogy 1918-ban került román kézre, majd

1920-ban Karl Schnell brassói polgármester Mária román királynénak ajándékozta. Mária átépítette, és romantikus kiegészítésekkel restauráltatta, majd lányának, Ilona hercegnőnek hagyta örökségül, aki 1931-ben ment férjhez Habsburg Antalhoz. A házaspár később Ausztriába költözött, és 1948-ban – a királyi család száműzetése után – a töröcsvári kastély a román állam tulajdonává vált. Az államosítás után kifosztották és sorsára hagyták a kastélyt, restaurálása csak 1987-ben kezdődött, a munka legnagyobb része 1993-ra készült el. Az alapos munkának köszönhetően igazán jó állapotban van.

A román visszaszolgáltatási törvény alapján, a már 50 éve múzeummékként működő romantikus várkastélyt Ilona hercegnő gyermekei – a Bécsben élő Mária Magdolna és az amerikai építészként is ismert Domonkos – 2009-ben átvették a román kulturális minisztériumtól.

N-a

Kik tartoztak a Sárkány Lovagrendhez?

A Sárkány Lovagrend, tulajdonképpen *Sárkány Társaság*, latinul *Societas Draconistrarum*. A rend jelképe a farkával önmagát megfojtó, azaz önmagát feláldozó sárkány. A szimbólum jelképezi azt a pillanatot, amikor valaki hajlandó saját magát is feláldozni, hogy másokon segíthessen. A lovagrendet Luxemburgi Zsigmond magyar király valószínűleg második feleségével, Cillei Borbálával kötött házassága alkalmával, vagy a király Boszniában elért hadisikerei után, 1408 táján alapította.

A Sárkány Lovagrend első fellelhető ábrázolása 1483-ból

Ki volt a darabont?

A szónak több jelentése van, ez esetben fegyveres szolga, a főurak háznépéhez tartozó szolga. A 16–17. században a gyalogos katonákat hívták így, de a magasabb rangú városi és megyei tisztviselők mellett szolgálatot teljesítő egyenruhás altiszteket is, akik gyakran a városi vagy megyei rendelkezések végrehajtó tisztviselői is voltak. A ma használatos kifejezéseinket figyelembe véve a darabont leginkább a testőrrel hasonlítható.

TARKA OLDAL

O	L	Y	A	N	☀					
						☀		☀		
			☀	☀			☀			
☀					—				☀	
		☀		☀		☀				
		☀						☀		
				☀		☀				
				LL						

Berakós rejtvény

Petike a kertben odaszalad édesapjához:

- Apu, mondd meg, mi ez?
- Kék szilva.
- Akkor miért lila?
- ...

A választ megtudod, ha berakod a szavakat, betűhalmazokat az ábrába.

Kétbetűsek: AG, ÁT, ÁT, DE, ET, ET, IB, LB, RE.

Hárombetűsek: ASO, ÁRU, GAR, LAP, LÁZ, OMA, ONI, TER.

Négybetűsek: ÁTAD, LERO, MÁLÉ, MOST, REÁM, SUTA, TEIS.

Ötbetűsek: AMULT, EMBER, GYERE, OLYAN, RÁADÁ.

Hatbetűs: STERIL.

Kilencbetűsek: ARBORÉTUM, ELTEMETTE.

Tizenegy betűsek: MEGÁLLAPÍTOM, MEGGONDOLTA.

Betűrejtvények

1

SZ	ID
Ü	

2

πHNÉS

3

TNGR

4

U	JJ	G
	O	

Skandináv rejtvény (20.)

Rejtvényünkben az életterünkkel kapcsolatos két fogalmat rejtettünk el. Ezt kell megfejtenetek.

	MOSÁS UTÁN KELL TENNI TEMPUS	A SZERELEM ISTENE TÁRS- DALMI...	ELŐD ISKOLAI FOGLALKO- ZÁS	ROMÁN PÉNZ LÁNGÉSZ	12 HÓNAP ...VÁSÁR- HELY	BÁCSKAI HELYSÉG ALVÁS ELLENTÉTE	◆
	R. É. O. N ŐSI HITVILÁGGAL KAPCSOLATOS	MAGYAR FOLYÓ GRAMM	EGYIK OLDAL DEHOGY!	MAJDNEM RÁRÓ E. O.	EZ SZÁJMIRI- GYEINEK VÁLADÉKA		
BELGIUM NITROGÉN	BŐR- BETEGSÉG	GERMÁNÍUM FIZETŐ- ESZKÖZ	KELET	ÚJ NÉMÉTÜL SÜTŐ NÉPIESEN	NEM BETŰI		
IO	TÖPRENG PÁRAT- LANJAI	CSILLAGKÉP ZÉRÓ	SZÁNT SZERBÜL MÉN SZERBÜL	TELJES	AKI KERES AZ...	NYUGAT MAJDNEM HATOS	ELSÜTI FEGYVERÉT
DÉL 1001	HIBÁZIK	FORDÍTVA KORSZAK AUSZTRIA	—	ÁTVÉSZELŐ NÉVELŐ			
◆	—	—	S	DÍSZES ÉPÜLET			◆

Szóbetoldó

	O				I		
	K	I			Á	L	
SZ	É	T			CS	O	L
M	É	H			T	Á	R
	L	E			A	R	
	Ü				A		

Csak egy szót kell találnod, amely segítségével minden sorban értelmes szó alakul ki.

Anagramma

				ZS

SZÁRAD
SUGÁR
TÁBOR
VÁROS
DALOL
LOVAG
PLÁNE
NYÁRI
SOROK

Rendezd át a szavak betűit, csak vigyázz, hogy értelmes új szavakat kapj. A függőleges kiemelt sorban egy adriai város nevét kell kapnod.

Keresztszavak

			C	K	C					
			S	I	S					
			Ó	CS	O					
I	R	Á				É	N	Z		
NY	A	L				D	I	K		
V	A	S				I	K	A		
			Á	R	T					
			Z	T	O					
			Ó	A	S					

Pótold a hiányzó betűket úgy, hogy vízszintesen és függőlegesen is értelmes szavakat kapj.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Minirejtvény

1	2	3	4	
5				
6			☀	
7		☀	8	
	☀	9		

Vízszintes sorok:
1. Nyári nyalánkság,
5. Illatos virág,
6. A kezével jelez,
7. ... MI, 8. Lyuk eleje,
9. Női név.
Függőleges sorok:
1. Női név, 2. Kis természetű ló, 3. Nem azt, 4. Hárs egyik fele,
8. 55 római számmal.

Játék a szavakkal

1

2

3

AKÓ ÓDA AGA PIR IDA TOR
KAR ARA LÁT LAP TÍZ RAB
APA PAD ÁGI TAR ODA ZAB

Rakd be az üres ábrába a szavakat úgy, hogy vízszintesen és függőlegesen is értelmesek maradjanak.

A 19. szám megfejtései

Keresztrejtvény

Mert nem kaphatnak hajba.

Betűrejtvények

1. Duna, 2. Dráva, 3. Temes, 4. Rába

Szókereső

eke

Körszámtan

Az első számot megszorozzuk 3-mal, majd kivonunk belőle 31-et, s így folytatjuk.

Névből név

1. Dávid, 2. Csaba, 3. Andor, 4. Endre, 5. Zsolt,
6. Aladár

A 18. skandináv rejtvény megfejtése:

PÁZMÁNY PÉTER BÍBOROS

Könyvjutalmat kap:

Kovács Róbert, Kispiac

Mögöttünk a vízözön

Az árvizek kialakulásának megértéséhez sok új fogalommal és rengeteg számadattal kell megbirkózni

Az elmúlt napokban-hetekben a tévéműsorok és a világháló tele volt árvizes témával. Mindenütt erről beszéltek, mert ami környékünkön történt a vizek körül, az keményen beleszólt életünkbe. Honnan jön ez a sok víz? – merült fel gyakran a kérdés.

A tájainkon keresztülhaladó folyók – az ország legdélibb részének kivételével – a Duna vízrendszeréhez tartoznak. A Duna pedig ennek utolsó tagjaként valamennyi beömlő folyó vizét a Fekete-tengerbe szállítja. De nemcsak hazánk, és nem is csak szomszédaink területéről, hanem távoli országok kisebb-nagyobb folyóinak vize is a Dunába kerül, és tájainkon utazik keresztül. Nem bocsátkozunk felsorolásba, de nem árt tudni, hogy amikor a Duna Prahovónál elhagyja hazánkat, már tizenöt ország területéről van benne víz.

Az első fogalom, amellyel meg kell barátkoznunk, az a vízgyűjtő. Arról a földfelszínről van szó, ahonnan a víz meghatározott helyre áramlik. Amikor Bezdán közelében a Duna belép hozzánk, addigra már több mint 200 000 négyzetkilométernyi terület vizét szedte össze. Legnagyobb mellékfolyói azonban csak ezután ömlenek bele. Elsőként a Horvátországból érkező Dráva, azután a Tisza, majd a Száva és végül a Nagy-Morava, hogy csak a nagyokat említsük. Amikor Prahovónál távozik, akkor már 577 000 négyzetkilométerről összegyűlt víz van a Dunában.

Jöhet a következő fogalom, a vízhozam. A szelvényen, tehát a vízfolyás „keresztmetszetén” meghatározott idő alatt átfolyó víz mennyiségéről van szó. Ezt nagy folyók esetében köbméterben fejezzük ki másodpercenként. Zentánál például az elmúlt napokban másodpercenként a Tisza 800, Újvidéknél a Duna 4400, míg a tomboló Száva Šabacnál 6500 köbméter vizet szállított... Tehát ha valahol a folyóparton voltunk, minden másodpercben ennyi víz folyt el előttünk. Honnan jött ennyi?

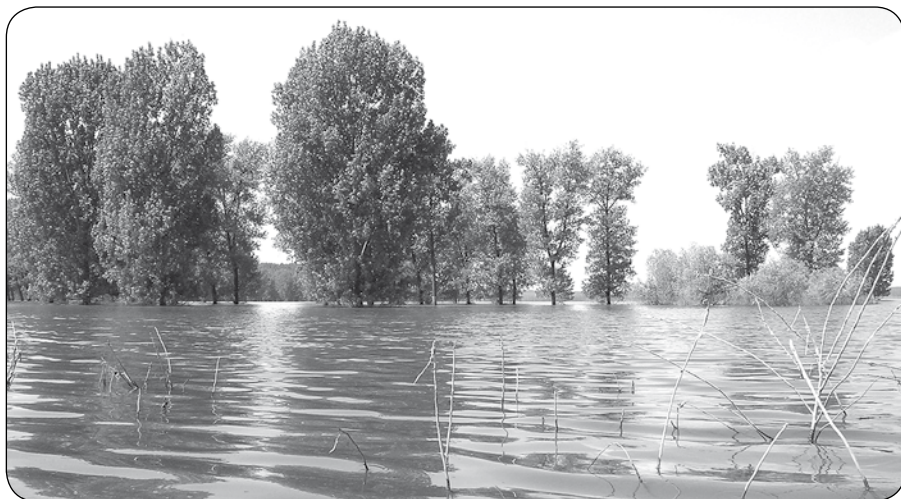
Az árhullámok kialakulásáért rendszerint a hegyvidéken hullott csapadék a felelős. A sík vidéken a víz sokáig tócsákban áll, beissza a talaj, rengeteg elpárolog belőle, és csak nagy sokára kerül belőle valamicske a folyómederbe. A hegyvidéken másként alakul. A lejtőn a víz hamar lefolyik, és az erékből, csermelyekből, patakokból hamar

a befogadó folyóba kerül. Ez a víz kétféle eredetű lehet. Vagy hóolvadásból, vagy esőből való. A tél folyamán a hegyekben hónapokon át halmozódó hó tavasszal hamar elolvad. Tehát ami sokáig halmozódott, rövid idő alatt kerül a folyóba. És nyakunkon a tavaszi áradás.

A hegyekben hó formájában felhalmozódó víz mennyiségét – ezt nevezzük hóvízkészletnek – a szakemberek felbecsülik, és ennek alapján előrejelzéseket készítenek, mekkora áradással számíthatunk olvadás-kor. Csakhogy ez sem történik ilyen egyszer-

A hegyi patakok gyorsan szállítják a vizet...

...amely szétterül a síkságon

rűn. Mivel a hegyvidéken a magasságtól függően változik a hőmérséklet – minél feljebb kerülünk, annál hidegebb van – a hóolvadás alacsonyan kezdődik, és halad felfelé. Itt újabb fogalommal kell megismerkednünk, ez a fagyhatár. E képzeletbeli vonal felett még hó van, alatta pedig már elolvadt. Ahogy melegszik az idő, úgy mozdul felfelé a fagyhatár, olvad a hó, és a vizek megindulnak a lejtőkön. Vannak azonban olyan magas hegyek, ahol mindig hideg van, és a hó sohasem olvad el. Ez az örök hó hazája, és innen már nem érkezik víz a folyóba.

A hóolvadásból keletkező vizek március és április folyamán érkeznek meg tájainkra, és nem szoktak nagy áradásokat gerjeszteni. Sok hóból ugyanis nem lesz mindig sok víz is, mert olvadása fokozatos, és elhúzódnak. A tavaszi-nyári esőzések a veszélyesebbek, hiszen nincs szükség olvadásra, a víz azonnal repeszthet a folyó irányába. Ezek az esőzések a május-júliusi időszakban szoktak bekövetkezni. A legrosszabb

az, amikor a hóolvadás során esőzésekre kerül sor. Egyrészt olvad, másrészt sok cseppfolyós hullik, és ami a legrosszabb: a magasabb hegyvidéken hó hullik, amely az első felmelegedéssel olvadni kezd. Ilyenkor többszörös árhullámok keletkeznek. Alig ér véget az egyik áradás, és a folyó még el sem kezdett apadni, máris jön a következő hullám. Amióta tájainkon figyelemmel kísérik a vízállásokat – ez már 140 éve tart –, mindössze kétszer történt meg, hogy a Dunán hat egymást követő árhullám alakuljon ki.

A szakemberek ezek kialakulását utólag alaposan kielemezték. A részletektől eltekintünk, de bizonyos dolgokat nem árt megjegyezni. Elsősorban azt, hogy a sík vidéken árvízveszéllyel fenyegető víztömegek mindig a magas hegyvidékről zúdultak le. A Bécs feletti Alpokból. a Duna esetében, vagy a Kárpátokból, ahonnan a Tisza vízének óriási hányada érkezik.

Buzás Mihály

A legjobb testgyakorlatok

A következő öt gyakorlat hozni fogja a várt eredményeket, függetlenül attól, hogy otthon vagy az edzőteremben csinálod őket. Ügyelj a megfelelő testtartásra, mert ez elengedhetetlen a biztonságod és a gyakorlat hatékonysága érdekében!

Séta

Miért jó: Bárhol és bármikor sétálhatsz, és csak egy pár jó cipő kell hozzá.

Hogyan? A kezdők félórás edzésekkel kezdjenek! Később növelheted az időtartamot és a sebességet egyaránt.

Guggolás

Miért jó: A guggolással több izomcsoportot is megmozgatsz egyszerre.

Hogyan? Tartsd a lábaid és a vállaid egy vonalban, és a hátad legyen egyenes.

Kitörés

Miért jó: Mint a guggolással, a kitöréssel is sok izomcsoportot mozgatsz meg, és az egyensúlyodat is javítja.

Hogyan? Tegyd egy nagy lépést előre egyenes gerinccel. A másik lábadat hajlítsd be 90 fokos szögben. A hátsó lábujjaidon legyen a súlyod, de ne hagyd, hogy a térded a földhöz érjen.

Fekvőtámasz

Miért jó: A fekvőtámasz a mellkast, a vállakat és a delta izmokat mozgatja meg.

Hogyan? Arccal lefelé tedd a kezeidet, a vállaidnál kicsit szélesebbre. A lábujjaidat helyezd a földre, és legyen a tested egyenes a vállaidtól a lábaidig. Ezután hajlítsd be a karjaidat kilencven fokban, majd nyújtsd ki.

Felülés

Feküdj a hátadra, és kulcsold a kezeidet a tarkódra, felhúzott térdekkel. Ezután emeld fel először a fejed, utána a nyakadat, aztán a vállaidat, majd végül a mellkasodat, és fekéj vissza!

ZSIBONGÓ

Miért jó a csalán?

Elég egyetlen érintés és garantáltan megbánjuk, hogy szorosabb kapcsolatba kerültünk vele. A csalánról általában mindenkinek a csípés okozta égető, viszkető érzés, és a fájdalmasan lüktető hólyagok jutnak eszébe. Pedig ez a barátságtalan növény az egyik leghatékonyabb gyógyszerünk.

A fájdalmas, de egészséges csalán

Barátságtalan mivolta ellenére kiemelkedően magas C-, B-, K-vitamin-, ásványi só- és csersavtartalmának köszönhetően számtalan betegség ellenszere. Gyógyító hatása részben épp kellemetlen csípésének köszönhető.

A gyógynövény egyes gyógyhatásait ma már azonban csak a népgyógyászat tartja számon. Ezzel a növényvel nehezen gyógyuló sebek is kezelhetőek, csersavtartalmának köszönhetően ugyanis összehúzza a sebek felületét. A csalán felhasználásának legelterjedtebb módja azonban belsőleg történik.

A szűrős csalánlevelek – bármennyire is hihetetlennek tűnik – nemcsak tápanyagban és vitaminokban gazdagok, de ízük is kitűnő. Régen levest, főzeléket, párolt ételt készítettek belőle. A csalán sokrétűségét

mutatja, hogy nem csupán a gyógyászat és a konyhaművészet figyelt fel rá, az ipar is hasznosítja.

Szépségápolás

A frissen szedett csalánt felhasználás előtt minden esetben megmossák, majd feladarabolják. Víz vagy csíraolaj hozzáadásával turmixot, azaz pulpot készítenek belőle. A szépség kulcsa tehát ez a szűrős növény. Bár csípése rengeteg kellemetlenséget okoz, a májusi friss hajtások életerővel töltik meg fogyasztóját. Egy dologra azonban nem árt odafigyelni, a forgalmas utak mentén növekvő csalán megköti a méreganyagokat, így a növény gyógyereje többet árt, mint használ.

Ötlet: Csalán tea készítése

Egy csésze teához forrázunk le 2 teáskanál csalánlevet, majd hagyjuk pihenni 5–8 percig. Leszűrés után fogyasztható.

Tudod-e?

Miért csíp a csalán?

Mert szűrős csalánszőrök borítják. Minden csalánsejt hosszú nyakán könnyen le pattanó fejecské ül. Az alatta levő elmeszesedett, merev és hegyes sejtfal olyan, mint az injekciós tű, behatol a bőrbe, s rajta keresztül hangyasav és egyéb csípős anyagok folynak a bőr alá. Ezek okozzák a fájdalmas, illetve viszketést keltő gyulladást.

A csaláncsípést nem ajánlatos vakarni, mert ezzel a mérge csak beljebb kerül a mélyebben levő szövetekbe, s a gyulladás terjed. Ha azonban rövid ideig megállja az ember, hogy ne érjen hozzá, gyorsan meggyógyul a megsértett bőr, s jó esetben fél óra alatt a viszketés is megszűnik. Ha na-

gyon felhólyagosodott a csípés helye, ajánlatos hideg, tiszta vízzel hűteni.

Érdekesek

– A nagy csalán (*Urtica dioica*) a csalánfélék (*Urticaceae*) családjának tagja. A növény család nevét a latin „uro”, égni szóból kapta. Egy bizonyos jávai faj csípése akár egy évig is fájdalmat okozhat.

– A megfáradt római katonák hideg éghajlatú területeken csalánlevelekkel ostromolták magukat egyrészt a hideg (a csaláncsípések felmelegítették a bőrt), másrészt pedig ízületi fájdalmaik miatt. Ebből a csapkodásból alakult ki az a mai napig használ-

latos gyógyító eljárás, mellyel a reumát és a köszvényt csalánnal kezelhetjük.

– A csalán régi gyógynövénye az emberiségnek, mégis előbb használták szövéské, mint gyógyításra. Régészek találtak bronzkori sírokban csalánszövetet, ami csaknem olyan erős, mint a vászon. Az első világháború alatti pamuthiányt is sokan ezzel a szöttessel pótolták.

Lőni szeretne

- Jean, a puskámat! Lőni akarok.
- De uram, az egész ház alszik!
- Nem baj, Jean, majd lábujjhegyen lövök.

Logikus

- Bezárnak egy szobába, ahol nincs ablak, sem akasztó, de fel kell akasztanod a kabátodat. Nincs ajtó sem, ez egy teljesen üres szoba.

- Eszembe jut a megoldás, tehát kiugrik a szög a zsákból. Erre nagy kő esik le a szivemről. Felveszem a követ, és beverem a szöveget a falba. Így felakaszthatom a kabátomat.

Hess!

- Jean, látja azokat a legyeket a falon?
- Látom, uram.
- Akkor menjen oda hozzájuk, és közölje, hogy hess!

Az oroszlán farka

- Miért van farka az oroszlánnak?
- Mert a levegőben nem lebeghet a bojt.

A titok

Pistike benyit a falu gyógyszerárába, és fogyasztót kér. Megkapja, de a patikusnak szöveget üt a fejébe, hogy ez a vézna gyerek ugyan kinek vásárol fogyasztót. Ismeri a családot, senki sem kövér náluk. A gyerek egy hét múlva ismét beállít, újabb adag fogyasztót kér. A gyógyszerész nem állja ki szó nélkül:

- Mondd, Pisti, kinek viszed?
- Hát a nyulamnak.
- Minek az neki?
- Apukám azt mondta neki, ha meghízik, levágjuk.

Gyereklogika

- Anyu, mondd, megbízol bennem? - kérdezi Juliska.
- Igen.
- Biztosan?
- Biztosan.
- Akkor miért dugod el előlem a csokoládésdobozt?

Szép, de kevés

- Két százlábú egy színésznő képét nézegeti.
- Nézd - szól az egyik -, milyen szép lábai vannak!
- Szép, szép, de kevés! - válaszol a másik.

Figyelmeztetés

- Megvettem neked az új történelemtankönyvet, de nehogytönkretedd!
- Bennem bízatsz, anyu, hozzá sem fogok nyúlni!

Első randevú

- Feri az első randevú végén bevallja Julinak:
- Juli, te vagy a legcsodálatosabb lány, akivel valaha is találkoztam. Ha hozzám jössz feleségül, ígérem, a tenyeremen hordozlak majd.
- Mire Juli:
- Miért, Feri, autód nincs?

Szerencsés megtaláló

- Mama, találtam egy 50 dinárost, és vettem rajta egy csokoládét.
- Hol találtad, kisfiam?
- A pénztárcádban.

Szellemek

- Skóciában a turista egy kastély tulajdonosát faggatja:
- Azt hallottam, hogy ebben a kastélyban szellemek is előfordulnak.
- Ez nem igaz! Nincs itt semmiféle szellem. Én csak tudnám, hiszen már háromszáz éve itt élek!

Rágógumi

- Az apuka így szól a gyerekhez:
- Ha kitalárod, hány rágógumi van a kezemben, megkapod mind az ötöt!

Állati

- Mi az: zöld, a réten ül, és azt mondja, hogy múúú?
- Beszédhibás béka.

Sivatag

- A sivatagban állsz, előtted egy oroszlán, mögötted egy jaguár, és a fegyveredben egyetlen töltény. Mit csinálsz?
- Lelövöm az oroszlánt, és távozom a Jaguárral!

Papagáj

- Szomszéd úr, nem látta véletlenül a papagájunkat? Megszökött.
- Látni nem láttam, viszont a macskám hirtelen megtanult beszélni.

Hány óra?

- Légy szíves, nézd meg a napórán, mennyi az idő.
- De hiszen odakint már besötétedett!
- Na és, vigyél magaddal elemlámpát.

- Biztosan tudni akarod, mit üzent a szomszéd főnök?

- Tehát a mákot tegyem a tésztaára, nempedig a tésztaát a mákra?...

Osztályfőnöki órán

– Mondjátok meg nekem – szólítja fel az osztályfőnök a tanítványait –, kit nevezünk képmutatónak?

Pistike jelentkezik.

– Képmutató az a gyerek, aki minden reggel mosolyogva jön az iskolába.

A tyúk életkora

– Pisti, tudod-e, miből lehet következtetni a tyúkok életkorára?

– A fogakról.

– Ugyan, hiszen a madaraknak nincs is foguk!

– Az igaz, de én a mi fogainkról beszélek.

Meddig él?

– Pisti, mit gondolsz, meddig él az elefánt?

– Körülbelül száz évig, tanító néni.

– És az egér?

– Azt hiszem, ez csak a macskától függ!

Távcső

– Jól lehet látni a távcsővel, amit a születésnapodra kaptál?

– De még mennyire! Ha az öt kilométerre levő templomtoronyra irányítom, még a hangzúgást is hallom!

Vigyorog

– Pista, már három hete figyelek. Te okkal, ok nélkül állandóan vigyorogsz. Elárulnád, miért?

– Azért, tanár úr kérem, mert ha nem vigyorgok, leesik a szemüvegem!

Fülek

– Mondd, Marci, mivel tartósítod a füleidet?

– Hogy érted ezt, Berci?

– Olyan elállóak!

Na végre!

– Végre egy kényelmes cipő! – kiált fel a cipőboltban a vásárló, hosszas próbálgatás után.

– Elnézést, uram, de a cipősdoboz van a lábán!

Abszolút vicc

– Mi az abszolút soványság?

– ?

– Amikor egy ember felül a tú hegyére, és lekiált a barátjának:

– Gyere fel, még van egy hely!!

Földrajztudás

Feri hetes. A földrajztanár leteremti:

– Miért olyan poros ez a földgömb?

– Nem poros az, tanár úr, csak ott van a sivatag.

Bajban van

– Halló, rendőrség?

– Igen.

– Jöjjenek gyorsan! Egy macska bejött a házba.

– De kérem, ezért nem kell kihívni a rendőrséget! Nyugodjon meg, asszonyom!

– Nem nyugszom! Különben is én nem aszony vagyok, hanem a papagáj!

Csigák

Két csiga találkozik. Az egyik csupa horzsolás. A másik megkérdezi:

– Hát veled meg mi történt?

– Jaj, ne is kérdezd! Rohantam az erdőben, hát egyszer csak kinőtt elém egy gomba!!

Verebek

Két veréb ül az ágon.

– Csip, csip – szól az egyik.

– Csak nincs bolhád? – húzódik félre a másik.

Jók voltak

– Anyu, nagyon jók voltunk, amíg nem voltál itthon.

– Ennek örülök. És mit csináltatok?

– Én mosogattam, Pali törölgetett, Jancsi pedig összesöpörte a tányér- és pohárdarabokat.

A kis ártatlan

A csósz rajtakapja Lalit, amint a fa tetején egy piros almát szorongat a kezében. Rákibál:

– Mit csinálsz azzal az almával, te betyár?

– Bácsi kérem, lent találtam a fa alatt, és most vissza akarom akasztani!

Iskolában

– Pistike, mostanában sokkal jobb jegyeket kapsz, mint korábban. Segít valaki a tanulásban?

– Nem, tanító néni, csak két hete elromlott a tévénk!

Meleg nyár

– Milyen volt az idei nyár felétek, barátom?

– Olyan meleg volt, hogy fagyaltal kellett etetni a tyúkokat, nehogy főtt tojást tojjanak!

Érti, de!

Matekórán azt kérdezi a tanító néni Pistitől:

– Mit szeretnél inkább? Egy fél vagy egy harmad lekváros kenyeret?

– Egy harmadot.

– Te csacsi! Hányszor magyarázzam még el, hogy egy fél több, mint egy harmad?!

– Értem én, tanító néni, csakhogy utálok a lekváros kenyeret!

– Utoljára mondom, forduljon előre!

– Amikor tegnap a kutyát nyírtam velem, még éles volt!

Táborozz velünk! Újabb nyeresemény van játékban!

Három tábor is helyet kínált az idei nyárra a temerini Falco Természetkedvelők Egyesülete kettőt, a kishegyesi Kátai-tanya hármát, valamint a hajdújársi-noszai Róka-tanya egyet, sőt miután felvettük a kapcsolatot a bácskossuthfalvi tábor szervezőkkel, ők is felkínáltak ingyen táborozást egy fő részére. Múlt heti számunkban beszámoltunk az ott várható nyári eseményekről, a szövegből kiderül, hanyadszor szervezik meg a MIT-tábort. Ez lenne a kérdésünk, ha a helyes választ adataitokkal együtt (cím, osztály, iskola, telefon) június 5-éig elkülditek szerkesztőségünkbe, részt vesztek a sorsoláson! Jelentkeztek mielőbb! Címünk: Jó Pajtás, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., vagy e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com

Ma még elfogadjuk a Kátai- és a Róka-tanyán rendezendő táborokra szóló jelentkezéseket – noha már szép számban érkezett levél. Jövő heti számunkban közöljük a szerencsés nyertesek nevét.

Most pedig ígéretünkhöz híven kihirdetjük a temerini Falco környezetvédelmi-természetbarát tábor két nyertesének nevét. Köszönjük mindenkinek az érdeklődést, a sok-sok levelet.

A szerencsés nyertesek egy-egy ingyenes táborozást nyertek a Falco idejében:

MOLNÁR Zsolt, Szenttamás
FEHÉR Noémi, Szabadka

Kérjük, MIELŐBB jelentkeztek a szervezőnél, Balogh Istvánnál a 063/82-23-211-es telefonszámon!

Augusztus 10-étől Falco-tábor

A tíz évvel ezelőtt alapított temerini Falco Természetkedvelők Egyesülete nyári tábora az idén augusztus 10-én, vasárnap kezdődik a Jegricska partján, és egy héttel később, vasárnap zárul. Balogh István, a temerini egyesület vezetője és a tábor szervezője mellett a szakmai előadók között lesznek Kocsicska Csaba, Zelenka Angéla és Nagy Imre. Aki szeretnének eljutni a táborba, Balogh Istvánnál jelentkezzenek a 063/82-23-211-es telefonszámon.

A kishegyesi Kátai-tanya idejében programja:

- 2014. június 16–21.: Ovis tábor
  - 2014. június 23–28.: Kézműves tábor
  - 2014. június 30.–július 5.: Lovas tábor + Fényképésztábor
  - 2014. július 9–13.: Vajdasági Szabadegyetem – VIFÓ
  - 2014. július 14–19.: Firka tábor és Önismereti boldogságtábor & Zsebpénztábor... avagy tinibefektető leszek
  - 2014. július 21–28.: Sporttábor
  - 2014. július 28.–augusztus 2.: Angoltábor
  - 2014. augusztus 4–9.: Nagycsaládos tábor
  - 2014. augusztus 9–16.: Szép Szó tábor
  - 2014. augusztus 18–23.: Zöld tábor
  - 2014. Hazaváró tábor családoknak
- Aki szeretné hasznosan és szórakozva eltölteni a nyári szünet egy hetét, jelentkezzen a 024/731-222-es telefonszámon. A tanyáról sok mindent megtudhattok a katali.rs honlapon.

Vakáció a Róka-tanyán

Tanyasi vakáció – XX. TÓPARTI TÁBOR
Helyszín: Hajdújárs–Nosza, Róka-tanya
Időpont: június 29.–július 5. (általános iskolások részére).

A táborozás díja: 6000 dinár.
Érdeklődni, bejelentkezni: 024/541-686, 024/596-064, 060/3315776
vagy: marticske@gmail.com, h.istvan@open.telekom.rs

Nem fogsz unatkozni, az biztos!

Bácskossuthfalván/Moravicán 11. alkalommal hirdették meg a Kamasztábort, melyet az idén július 13-a és 20-a között rendeznek meg. A tábort 7. osztályosoktól 19 éves korig

ajánlják. Ugyanezen a héten rendezik meg a 15. Úgyesség- és készségfejlesztő Játéktábort 1–8. osztályosoknak, és a MIT-tábort. Valamennyi tábor helyszíne az Id. Kovács Gyula Általános Iskola. Tekintettel arra, hogy egy héten sűrűsödnek össze a programok, nagy lesz az ismerkedési lehetőség. A szervezők szavatolják, hogy senki sem fog unatkozni, hiszen a program bőséges, ezenkívül egy sor változatos szabadidőprogramról is gondoskodtak. Jelentkezni internetes úton és telefonon lehet. Interneten fel kell keresni a www.taborok.net honlapot, és a Jelentkezek a táborba alatt megtalálható az utasítás. Ily módon még 5 euró kedvezményben is részesül. Aki mégis a telefon mellett dönt, hívja a 063/76-83-641-es mobilszámot hétfőtől péntekig, minden nap 9–15 óra között.

Hogyan készül egy hetilap?

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztálya már tudja

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztály emelt szintű oktatásban részesülő tanulói a Hét Nap szerkesztőségébe látogattak. Láthatták, hogy hogyan állítanak össze egy hetilapot, meglesték a tördelők munkáját, azt, hogy hogyan dolgoznak a lektorok, újságírók, riporterek, a fotós. Nagyon élveztek. Ők választhatták ki, hogy a látogatásukról készült képek közül melyek kerüljenek fel a hetilap Facebook oldalára. Megvendégelték őket, ajándékot is kaptak.

Dékány Máté, 4. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350–9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

67 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (lapfajlagos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com